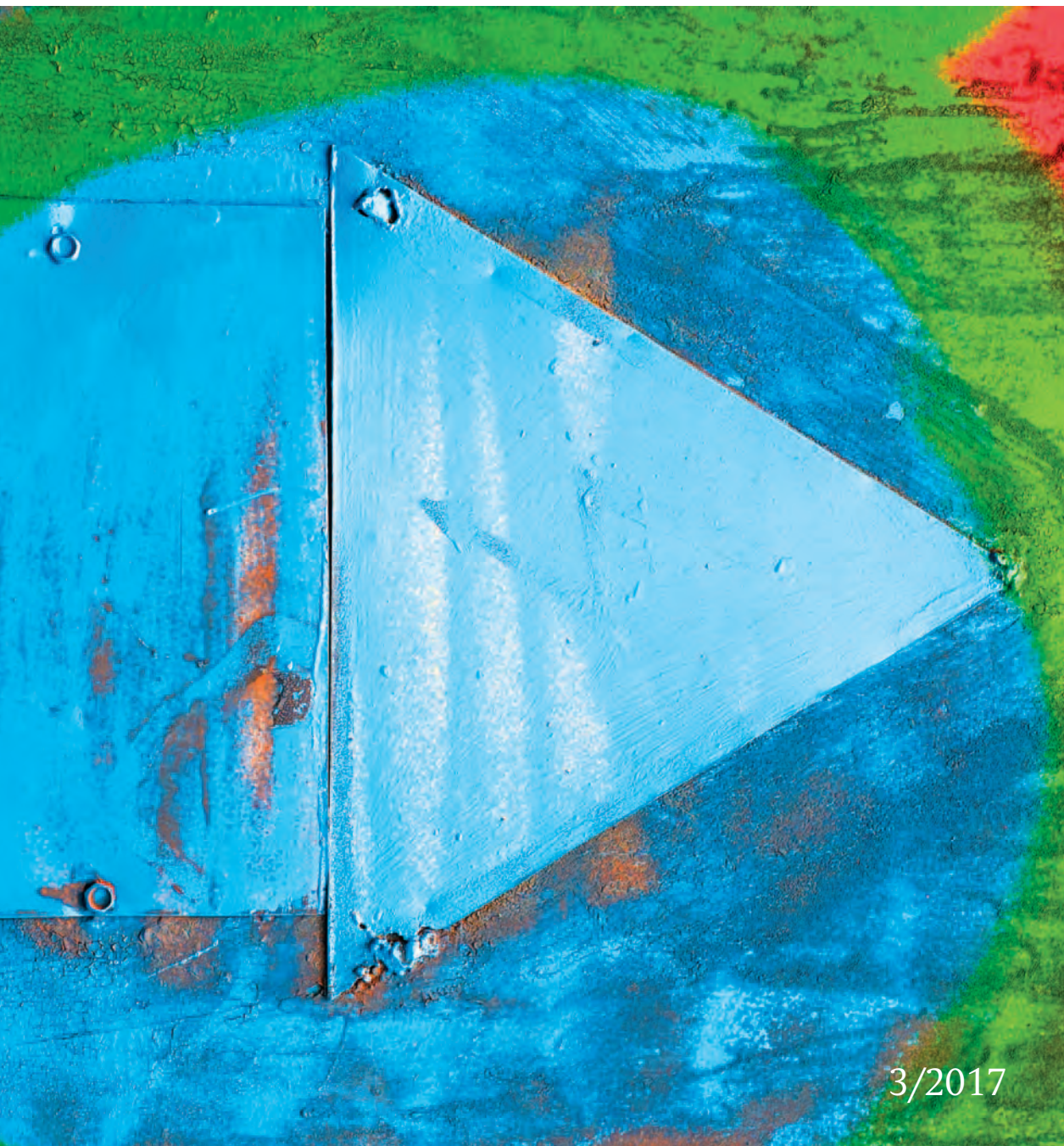
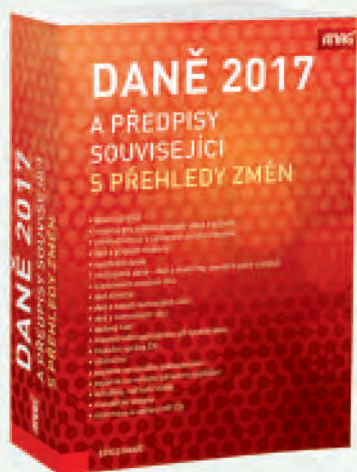

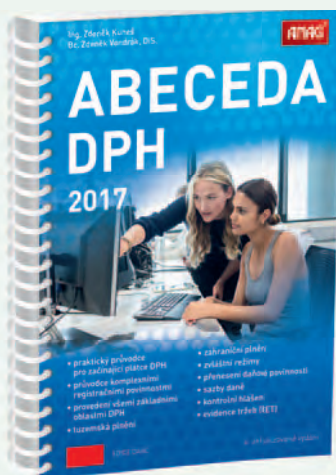
Bulletin

Komory certifikovaných účetních
Legislativa – komentáře – informace

1696 stran
brož. 599 Kč
obj. kód 5696

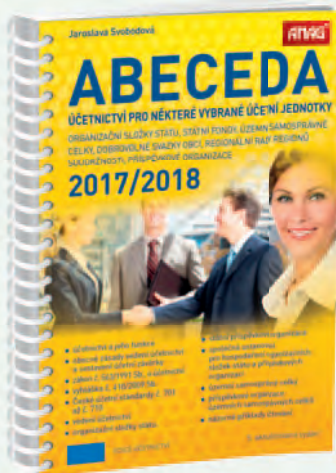
368 stran
krouž. 619 Kč
obj. kód 5685

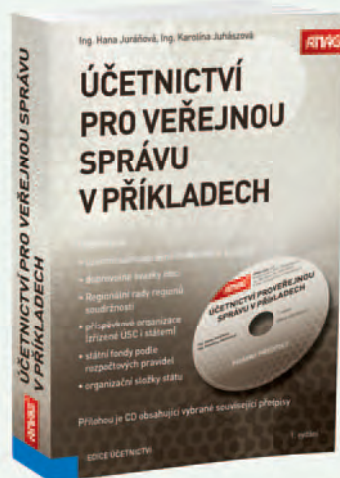
856 stran
brož. 659 Kč
obj. kód 5692

376 stran
brož. 99 Kč
obj. kód 5713

448 stran
krouž. 649 Kč
obj. kód 2323

640 stran
brož. 599 Kč
obj. kód 5708

anag@anag.cz

585 757 411

obchod@anag.cz

www.anag.cz

Celý sortiment již vydaných knih nakladatelství ANAG najdete ve všech dobrých knihkupectvích po celé ČR.

BULLETIN 3/2017

LEGISLATIVA — KOMENTÁŘE

Změny, které přináší „daňový balíček“ 2017/2018 pro fyzické osoby <i>Ing. Lucie Filingarová, Ing. Daniela Vávrová</i>	3
Některé úpravy týkající se právnických osob v novele zákona o daních z příjmů obsažené v tzv. „daňovém balíčku“ <i>Mgr. Simona Hornochová</i>	7
Změny v oblasti daně z přidané hodnoty vyplývající zejména z „daňového balíčku“ <i>Ing. Jana Vítková, Ph.D.</i>	16
Rozhovor s náměstkyní ministra financí ČR JUDr. Alenou Schillerovou, Ph.D.	20
Stručně k novele procesního řízení při ukládání pokut za přestupky podle zákona o účetnictví <i>Mgr. Ing. Magdalena Králová</i>	23
Nová pravidla ochrany osobních údajů <i>Mgr. Stanislav Klika</i>	26

LEGISLATIVA

Nová legislativa	31
------------------	----

JUDIKÁTY

Ze Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu	35
Zdaňování příjmů profesionálních sportovců	37

INFORMACE

Profesní pojištění	38
Monitor	40

ZÁKULISÍ

Ze zákulisí (pozvánka na odbornou konferenci, pozvánka na sněm)	47
---	----

CERTIFIKACE

Informace ke zkouškám 9.–15. prosince 2017	50
--	----

Milí čtenáři,

právě otevíráte třetí – „poprázdninové“ – číslo letošního ročníku Bulletinu Komory certifikovaných účetních. První den letních prázdnin byl spojen s nabytím účinnosti řady právních předpisů. Z pohledu naší profese je zcela zásadním tzv. „daňový balíček“ (zákon č. 170/2017 Sb.), který měl být původně přijat dříve a jehož účinnost se několikrát odkládala. Vzhledem k tomu, že se v rámci tohoto balíčku novelizovala řada daňových zákonů, bylo nasnadě, že právě problematika změn z něj vyplývajících bude nosným tématem tohoto čísla.

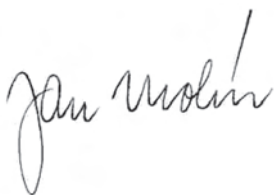
V prvním článku se autorky Lucie Filingerová a Daniela Vávrová zabývají změnami u daně z příjmů fyzických osob, a to jak těmi, které nabyly účinnosti dnem 1. července 2017, tak těmi, které nabydou účinnosti s prvním dnem příštího roku. Změnami u daně z příjmů právnických osob se zabývá naše kolegyně Simona Hornochová. Její poměrně rozsáhlý článek Vám rád doporučuji k podrobnému prostudování. Daň z přidané hodnoty doznala také řady změn. Těmito změnami se zabývá článek Jany Vítkové, který rekapituluje i některé dřívější legislativní úpravy.

Kromě „daňového balíčku“ však došlo dnem 1. července 2017 k nabytí účinnosti řady jiných právních předpisů. Jedním z nich je nový přestupkový zákon (č. 250/2016 Sb.). Naše kolegyně Magdalena Králová se ve svém článku zabývá některými procesními otázkami při ukládání sankcí za přestupky v oblasti účetnictví.

Podíváme-li se na nové povinnosti do budoucna, jistě mi dáte za pravdu, že jednou ze zásadních věcí bude implementace nových pravidel ochrany osobních údajů vyplývajících z nového nařízení Evropského parlamentu. S některými základními skutečnostmi nás seznamuje článek Stanislava Kliky.

V Bulletinu naleznete jako obvykle rozhovor. Tentokrát se nám jej podařilo uskutečnit s exkluzivním hostem, a to s náměstkyní ministra financí paní Alenou Schillerovou. Paní náměstkyně komentuje jak samotný „daňový balíček“, tak hodnotí některé „nové“ instituty jako EET a kontrolní hlášení. Komentuje i mnohdy zdoluhavé dobrovolné registrace nových plátců DPH a zabývá se i „výhledem“ do budoucna.

Závěrem mi, prosím, dovoluji, abych Vám popřál co nejméně výkladových problémů při studiu a aplikaci novelizovaných právních předpisů a co nejklidnější závěr tohoto roku.

Jan Molín

Změny, které přináší „daňový balíček“ 2017/2018 pro fyzické osoby

Príspevek prináša prehľad najvýznamnejších daňových zmien pro rok 2017 a dále, které se týkají oblasti daně z příjmu fyzických osob. Hlavní změny přináší novela zákona o daních z příjmů, která je součástí tzv. „daňového balíčku“ 2017/2018 vyhlášeného ve Sbírce zákonů pod č. 170/2017 Sb. (nabyl účinnosti k 1. 7. 2017). Některé změny začaly platit už od července roku 2017 (zvýšení částek daňového zvýhodnění na druhé a další dítě při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti) a jiné začnou platit až od příštího roku, tedy se poprvé použijí až pro zdaňovací období roku 2018.

Hlavní novinky obsažené v „daňovém balíčku“ se týkají daňového zvýhodnění na děti, omezení příjmů pro daňový bonus, slev pro OSVČ a změn v paušálních výdajích, srážkové daně pro drobná zaměstnání či zvýšení limitu nezdanitelné části základu daně u penzijního připojištění a životního pojištění (poslední jmenované přímo souvisejí s přijetím zákona o ukončení důchodového spoření, tedy tzv. druhého pilíře, a byly přijaté již s účinností od 1. 1. 2017).

1. VYŠŠÍ SLEVA NA DRUHÉ A DALŠÍ DÍTĚ

Daňová sleva na dítě se opět zvyšuje. Pro druhé dítě v rodině se zvýší o 200 Kč měsíčně, tedy na 19 404 Kč ročně, u třetího a každého dalšího dítěte pak o 300 Kč měsíčně, tedy na 24 204 Kč ročně. Tyto částky jsou aplikovatelné již od ledna 2017. Nicméně zaměstnancům se vyšší částky daňového zvýhodnění na druhé či třetí a další dítě poprvé uplatní při výpočtu zálohy na daň z mezd za červenec 2017. Za první měsíce roku 2017, tj. před datem účinnosti zákona, nastane stejná situace jako v loňském roce, kdy bude možné si částky uplatnit v daňovém přiznání za rok 2017 nebo v rámci ročního zúčtování a tudíž se vyšší sleva projeví až zpětně.

2. VYŠŠÍ SLEVA I NA PRVNÍ DÍTĚ

Přestože to „daňový balíček“ původně neobstahoval, poslanci na jaře tohoto roku v jiné novele prosadili zvýšení daňové slevy i na prv-

ní dítě – o 150 Kč měsíčně, tedy na 15 204 Kč ročně. Tuto vyšší slevu půjde poprvé využít až za rok 2018 (u zaměstnanců se tedy projeví při výpočtu zálohy na daň z mezd za leden 2018, u ostatních poplatníků až v daňovém přiznání za rok 2018).

3. OMEZENÍ PŘÍJMŮ PRO DAŇOVÝ BONUS

Daňový bonus mohou využít daňoví poplatníci, kteří uplatňují daňové zvýhodnění na dítě a zároveň se z tohoto titulu dostanou do „záporné daňové povinnosti“ (nárok na daňové zvýhodnění je vyšší než původně vypočtená daňová povinnost). Maximální výše ročního daňového bonusu (60 300 Kč) zůstává stejná. Může ho uplatnit poplatník, jehož příjmy dosahují nejméně šestinásobku minimální mzdy, pro rok 2017 tedy minimálně 66 000 Kč. Omezil se nicméně okruh příjmů, které se do tohoto limitu započítávají. Nově se do těchto příjmů nezahrnují příjmy z kapitálového majetku a příjmy z nájmu. Nárok na daňový bonus se tedy bude řídit jen výší příjmů ze závislé činnosti a ze samostatné činnosti. Tato změna je účinná od roku 2018.

4. SLEVY PRO OSVČ A ZMĚNA VÝŠE VÝDAJOVÝCH PAUŠÁLŮ

Podnikatelé, kteří využívají výdajové paušály, si opět budou moci odečítat z daní také slevu na manželku či manžela a uplatnit daňové zvýhodnění na děti. Doposud bylo toto možné

Tabulka č. 1 Výše výdajových paušálů podle „daňového balíčku“ 2017/2018

OSVČ	Výše uplatňovaného výdajového paušálu	Nová maximální částka uplatnitelných procentuálních výdajů
Osoby podnikající v zemědělství, lesnictví, vodním hospodářství a řemeslné výrobě	80 %	800 000 Kč
Ostatní živnostníci	60 %	600 000 Kč
Ostatní (nezávislá povolání, znalci, tlumočníci, autoři)	40 %	400 000 Kč
Osoby s příjmy z nájmu a příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 %	300 000 Kč

Zdroj: vlastní přehled

Tabulka č. 2 Porovnání výše daňové povinnosti OSVČ před a po „daňovém balíčku“ 2017/2018

Příjem OSVČ s 60% výdajovým paušálem				
250 000	500 000	1 000 000	1 250 000	1 500 000
Daň z příjmů před „daňovým balíčkem“				
0	5 160	35 160	50 160	65 160
Daň z příjmů po „daňovém balíčku“				
0	5 160	35 160	72 660	110 160
- 13 404	- 8 244	21 756	59 256	96 756
- 32 808	- 27 648	2 352	39 852	77 352

Zdroj: vlastní výpočet

pouze za situace, kdy součet dílčích základů daně, u kterých byly výdaje tímto způsobem uplatněny, představoval méně než 50 % celkového základu daně poplatníka. Současně ale dojde ke snížení limitu pro využití výdajových paušálů. Zatímco podle stávající úpravy byla maximální výše výdajových paušálů vypočítána z 2 milionů Kč ročně, nově to bude jen z **poloviny**. Např. řemeslníci, kteří si dosud díky 80% paušálu mohli takto odečíst paušální výdaje až 1,6 milionu Kč, si nově budou moci odečíst maximálně 800 tisíc Kč.

Pro rok 2017 budou mít podnikatelé využívající výdajové paušály ještě možnost volby – neuplatní-li nárok na daňovou slevu/zvýhodnění, mohou využít původní vyšší limity. V opačném případě budou moci přejít na nová pravidla a souběžně uplatnit procentuální výdaje a daňovou slevu/

zvýhodnění, přestože součet dílčích základů daně s využitím výdajových paušálů přesáhne 50 % celkového základu daně (ovšem pouze do výše nových limitů). Od zdaňovacího období roku 2018 budou platit povinně nová pravidla s nižšími maximálními limity a možností uplatnění daňové slevy / zvýhodnění (viz tabulka č. 1). V případě OSVČ (uplatňující výdajový paušál) s jedním nebo dvěma dětmi je nová úprava výhodná do hranice příjmů přibližně 1,1 milionu Kč. V tabulce č. 2 je uveden příklad výpočtu daňové povinnosti, který porovnává současnou situaci oproti zavedení slev a nižších výdajových paušálů pro OSVČ. Z výpočtů můžeme konstatovat, že změny jsou pro podnikatele bez vyživovaných dětí neutrální (při nižších příjmech) a poté již dokonce nevýhodné (při vyšších příjmech). V některých případech může být tedy pro podni-

katele zajímavější začít místo paušálů uplatňovat skutečné výdaje.

5. SRÁŽKOVÁ DAŇ I PRO DROBNÉ ZAMĚSTNÁNÍ

Pro zaměstnání s příjmy nepřesahujícími u téhož plátce za kalendářní měsíc 2 500 Kč se stanovuje obdobný daňový režim, který v současnosti platí pro dohody o provedení práce (takto vyplacené příjmy jsou samostatným základem daně pro zdanění daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně, pokud jsou vyplaceny v souladu s § 6 zákona o daních z příjmů). Příjmy ze zaměstnání malého rozsahu budou podléhat patnáctiprocentní srážkové dani, a to za podmínky, že poplatník nepodepsal (novou terminologií neučinil) u svého zaměstnavatele prohlášení k dani. Příjmy zdaněné srážkovou daní nebude muset poplatník uvádět v daňovém přiznání. Příjemnou změnou tak pro poplatníky s těmito příjmy od více zaměstnavatelů bude zproštění povinnosti podat daňové přiznání a možnost tak požádat svého „hlavního“ zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování. Změna nabývá účinnosti od zdaňovacího období roku 2018.

6. ZDVOJNÁSOBENÍ NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ U PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ A ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

Tato změna není součástí „daňového balíčku“, ale i tak stojí za zmínku. Je účinná již od 1. 1. 2017 a jak již bylo uvedeno výše, přímo souvisí s ukončením důchodového spoření v tzv. druhém pilíři, jako alternativní řešení pro zajištění na stáří. V této souvislosti došlo v zákoně o daních z příjmů k navýšení možných „odčitatelných částek“ u penzijního připojištění a životního pojištění. Od roku 2017 je maximální odečet 24 000 Kč (pro dosažení maximálního odpočtu z daní je třeba u penzijního připojištění zaplatit ročně částku 36 000 Kč, u životního pojištění 24 000 Kč).

7. ZVÝŠENÍ LIMITU PRO OSVOBOZENÍ PŘÍSPĚVKU ZAMĚSTNAVATELE NA PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ A ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Současně se zdvojnásobením nezdanitelné části základu daně u penzijního připojištění a životního pojištění došlo s účinností od 1. 1. 2017 ke zvýšení limitu pro osvobození příspěvku

zaměstnavatele na penzijní připojištění a životní pojištění placené zaměstnancům, a to z 30 000 Kč (platných v roce 2016) na 50 000 Kč ročně, v součtu za obě varianty spoření na stáří.

8. OSVOBOZENÍ OD DANĚ Z PŘÍJMŮ V PŘÍPADĚ NÁKUPU KNIH NA POUKÁZKY

S účinností od 1. 1. 2018 dochází k rozšíření skupiny nepeněžních plnění poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinnému příslušníkovi podle § 6 odst. 9 písm. d) zákona o daních z příjmů (tedy plnění osvobozených od daně z příjmů) o možnost poskytnutí příspěvku na tištěné knihy, včetně obrázkových knih pro děti, mimo knih, ve kterých reklama přesahuje 50 % plochy.

V důsledku velkého množství změn a zavedených přechodných ustanovení je nutné sledovat datum účinnosti jednotlivých změn. „Daňový balíček“ sice nabyl účinnosti k 1. 7. 2017, ale protože se tak stalo v průběhu roku, některé změny jsou aplikovatelné až od následujícího zdaňovacího období, tj. až od 1. 1. 2018. Jelikož jsou novinky ve zdaňování každoročním koloritem, v procesu jsou zároveň další návrhy předpisů a změn; již v tuto chvíli víme, že se chystá přepracování celého zákona o daních z příjmů, takže se v následujících letech můžeme opět těšit na změny další.

■ Ing. Lucie Filingerová
Ing. Daniela Vávrová

ING. LUCIE FILINGEROVÁ

Daňová manažerka, absolventka VŠE v Praze a členka KDP ČR. Od roku 2006 se věnuje problematice zdaňování příjmů fyzických osob. V letech 2010–2016 působila pracovně v zahraničí ve společnosti Deloitte Luxembourg, kde se zabývala zdaňováním FO a sociálním zabezpečením jak na lokální úrovni, tak v mezinárodním měřítku. Od roku 2016 se věnuje problematice zdanění FO a globální mobilitě.

ING. DANIELA VÁVROVÁ

Daňová senior konzultantka ve společnosti Deloitte Advisory s.r.o., kde se věnuje zdaňování příjmů fyzických osob. Absolventka Technické univerzity v Liberci, obor podniková ekonomika a management.

Import papírových faktur do účetního programu

Jste účetní? Máte Pohodu, Money S3 nebo FlexiBee? Přepisujete faktury do účetního programu ručně? Nebaví Vás to? Řešení existuje!

S aplikací **QRCODESCANNER** a čtečkou čárových kódů můžete faktury snadno nahrávat do svého účetního programu. Aplikace umí hromadně nahrávat:

- papírové faktury s QR kódem pomocí čtečky čárových kódů,
- papírové faktury s QR kódem pomocí mobilní aplikace,
- elektronické faktury ve formátu PDF s QR kódem,
- elektronické faktury ve formátu ISDOC.

Podívejte se na www.qrkody.eu a ušetřete si spoustu práce. Členové KCÚ obdrží licenci programu QRCodeScanner zdarma.

Některé úpravy týkající se právnických osob v novele zákona o daních z příjmů obsažené v tzv. „daňovém balíčku“

Novela zákona o daních z příjmů („ZDP“) publikovaná pod č. 170/2017 Sb. obsahuje značné množství úprav. Záměrně jsem nepoužila výraz změn, protože spousta úprav je pouze legislativně technické povahy a řada z nich má jen potvrzovat již uplatňované výklady. Text tohoto článku nemůže obsáhnout jejich kompletní výčet, snažila jsem se do něj vybrat takové úpravy, které považuji za zajímavé pro praxi různých poplatníků právnických osob.

Co je na této novele neobvyklé je její **účinnost**, která na rozdíl od běžného standardu v příjmových daních nenastala k 1. 1., ale k **1. 7. 2017**. Novela obsahuje v čl. II řadu **přechodných ustanovení**, jejichž **výklad může být komplikovanější než obvykle**. U některých bodů jsem proto aplikaci přechodných ustanovení podrobně popsala.

Zejména u těch změn, kterých se týká jak obecné přechodné ustanovení, tak některé z přechodných ustanovení speciálních, je nutné dát si pozor na jejich správnou interpretaci. V řadě případů totiž speciální přechodné ustanovení jen určuje věcně, na co se nová zákonná úprava uplatní (na který majetek, na které smlouvy apod.), a obecným přechodným ustanovením je pak určený okamžik, od kdy se uplatní (nebo je uplatnění možné). Některá speciální přechodná ustanovení naopak určují jiný časový okamžik pro uplatnění nové úpravy (zpravidla dřívější) než přechodné ustanovení obecné.

Závěrečná poznámka k přechodným ustanovením míří na ty změny, které se týkají **uplatňování srážkové daně**. Nemám v úmyslu čtenáře mást, ale jsem přesvědčena, že výklad zastávaný Ministerstvem financí v této oblasti není v souladu se zákonem, pro správnou orientaci v praxi je tedy třeba o něm vědět. Podle stávajícího výkladu Ministerstva financí diskutovaného na půdě Komory daňových poradců ČR se totiž i na

ustanovení týkající se srážkové daně aplikuje obecné přechodné ustanovení (bod 1), navíc se použijí od prvního dne zdaňovacího období poplatníka, které následuje po účinnosti zákona (tedy nikoliv plátce, který daň sráží a odvádí do státního rozpočtu). Když pominu skutečnost, že ve smyslu daňového řádu srážková daň (tedy daň vybíraná zvláštní sazbou) zdaňovací období nemá a vyúčtování se vyměřuje vždy za kalendářní rok, bude se v řadě případů týkat zahraničních osob. Pro plátce tedy nemusí být snadné tento údaj určit. Výklad Ministerstva financí je založen na argumentu, že srážková daň je stále daň z příjmů, pouze vybíraná jiným způsobem. To je nesporně pravda, nicméně jako argument je tento fakt zcela irelevantní. Právě časové období, za které se daň stanoví (tedy za zdaňovací období nebo za jinak určený časový interval), je jedním z parametrů upravujících pravidla pro výběr daně. Nebo jinak – fakt, že jde o daň z příjmů, nic neříká o tom, zda se stanoví za zdaňovací období nebo za jinak určený časový interval. Ministerstvo financí dále uvádí, že jednotlivé úpravy jsou vzájemně provázané a je nutné, aby začaly platit v jednom okamžiku, proto musí mít úpravy srážkové daně shodný režim s ostatními úpravami. To je sice pochopitelné, ale bylo by potřeba, aby pro takový postup byla nalezena opora v zákoně. Zvláště v případě ustanovení, která přináší poplatníkům nové výhody (např. osvobození příjmů),

bych se osobně nedivila, kdyby tento spor byl nakonec řešen správními soudy.

FINANČNÍ LEASING

Novela obsahuje poměrně **značný rozsah změn v ustanoveních nastavujících daňový režim finančního leasingu**. Zjednodušeně lze ovšem říci, že novela vesměs narovnává pravidla začleněná do zákona o daních z příjmů od roku 2014 předchozími úpravami. Formulace pravidel totiž ne zcela naplnila zamýšlený záměr, a to zejména z hlediska rozsahu majetku, na který dopadají. **Pravidla jako taková**, zejména časové uplatnění nákladů obdobně jako při pořízení majetku, **zůstávají z hlediska parametrů v principu podobná**, jako byla zamýšlena v předchozí úpravě.

Úpravy tedy precizují podmínky pro daňovou uznatelnost úplat u finančního leasingu hmotného majetku. Podle definice v §21d ZDP totiž bude finančním leasingem pro účely daní z příjmů již **jen finanční leasing hmotného majetku**. Osobně krok učiněný v roce 2014, který spočíval v zavedení vlastní (zúžené) definice finančního leasingu v zákoně o daních z příjmů, považuji za poměrně nešťastné řešení. Podle mého názoru je pro praxi problematické, když shodný pojem má jiný obsah pro účetní a pro daňové účely (samozřejmě se v jisté části překrývá, ale zdaleka ne plně). Poté, co se již v minulosti Nejvyšší správní soud v jednom z rozsudků vyslovil k povaze finančního leasingu v daních z příjmů z hlediska chápání účetních předpisů, se domnívám, že by respektování obsahu tohoto pojmu i pro daňové účely působilo menší riziko chyb a zmatení.

Přehlednosti nepřispívá ani úprava, kdy jsou za pomoci §24 odst. 5 ZDP nastaveny prakticky shodné podmínky pro daňovou uznatelnost úplat u dalšího úplatně užívaného majetku, který je následně nabytý poplatníkem. Konkrétně jde o **pozemky**, hmotný majetek **vyložený z odpisování** nebo pokud smlouva o finančním leasingu hmotného majetku **nesplňuje podmínky** definované v §21d (toto užívání s následnou koupí však není pro daňové účely nazýváno finančním leasingem). Do ustanovení §24 odst. 5 ZDP je novelou nově doplněna podmínka zahrnutí tohoto majetku do obchodního majetku poplatníka obdobně jako v případě finančního leasingu definovaného v §21d.

Pokud bude mít poplatník sjednané užívání jiných věcí formou finančního leasingu v obecném (účetním) smyslu tohoto pojmu (který tedy nebude finančním leasingem podle definice pro daně z příjmů), důvodová zpráva potvrzuje, že daňová uznatelnost nákladů z titulu úplat by se měla řídit obecným ustanovením §24 odst. 1 ZDP. Když to shrnu, náklady na finanční leasing v obecném (účetním) smyslu toho pojmu tedy budeme daňově posuzovat podle tří různých pravidel, a to podle předmětu užívání – podle §21d, resp. na něj navazující §24 odst. 2 písm. h) a §24 odst. 4 a 6 ZDP, podle §24 odst. 5 nebo podle §24 odst. 1 ZDP.

Specificky lze ještě zmínit doplnění ustanovení upravujících postup při **předčasném ukončení** (daňového) finančního leasingu v §21 odst. 4 písm. a) a §24 odst. 6 ZDP v tom smyslu, že předčasným ukončením se v souladu se stávající správní praxí rozumí situace, kdy délka finančního leasingu nesplní minimální dobu stanovenou zákonem (tedy nikoliv situace, kdy pouze není dodržena sjednaná doba leasingu).

Nutno dodat, že novelou přepracovaná pravidla výrazně lépe naplňují původní záměr zákonodárce, nicméně jsou do textu začleněna poměrně komplikovaným způsobem. Úprava je provedena pomocí několika ustanovení obsahujících řadu specifických podmínek umístěných v různých částech zákona. S ohledem na rozsah změn a vůbec celé úpravy leasingu, jejíž rozbor by vydal na samostatný článek, i vzhledem k jejich citlivosti na přesný jazykový výklad, lze doporučit jejich důsledné prostudování.

Upravená ustanovení o finančním leasingu se podle speciálního přechodného ustanovení (bod 4) z věcného hlediska uplatní **až na smlouvy**, u kterých byl **předmět leasingu přenechán uživateli po nabytí účinnosti zákona** (tedy po 1. 7. 2017). Časově se ale podle obecného přechodného ustanovení uplatní až od zdaňovacího období započatého po nabytí účinnosti zákona (v případě kalendářního roku tedy **od zdaňovacího období 2018**).

SVĚŘENSKÉ FONDY A RODINNÉ FUNDACE

Pro daňové účely se definuje nový pojem „rodinná fundace“ v §17a odst. 2 písm. f) ZDP. Jde o nadaci nebo nadační fond, které slouží k podpoře zakladatele nebo osob jemu blízkých.

V návaznosti na to novela obsahuje sadu úprav, které nastavují **daňový režim rodinné fundace shodně jako u svěřenských fondů**. Deklarovaným cílem je stejně jako v případě svěřenských fondů dosáhnout neutrálního daňového režimu, tedy situace, aby majetek vložený do rodinné fundace za účelem budoucí distribuce rodinným příslušníkům nebyl zdaňován ve dvou krocích, ale pouze jednou, jako by byl distribuován přímo, a nikoliv prostřednictvím fundace. Rodinná fundace je podle § 17a odst. 2 písm. f) ZDP **vyjmutá z okruhu veřejně prospěšných poplatníků**.

Pro ostatní subjekty je důležité si uvědomit, že podle názoru Ministerstva financí **nebude možné si odečíst** od základu daně ve smyslu § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 ZDP hodnotu bezúplatných plnění poskytnutých rodinné fundaci (**darů či majetek vložený do rodinné fundace**). Podle důvodové zprávy by totiž takové plnění nenaplněovalo veřejně prospěšný cíl sledovaný těmito ustanoveními a představovalo by zneužití práva ve smyslu dosavadní judikatury. Důvodová zpráva zároveň zdůrazňuje, že naplnění definice rodinné fundace bude posuzováno podle skutečného stavu, i když se bude lišit od formálně deklarovaného zakladatelského jednání, čímž také míří na obecně známé případy využívání veřejně prospěšných či neziskových organizací k soukromému prospěchu. Otázka zní, jak dárce tento daňový statut nadace pozná – v praxi bude zřejmě řešením nějaké čestné prohlášení osob jednajících za nadaci, které následně umožní alespoň vymáhat náhradu škody, pokud se prokáže, že bylo chybné.

Není prostor zde rozebírat, do jaké míry je úpravou obsaženou v zákoně o daních z příjmů deklarovaný cíl neutrálního daňového režimu naplněn. Je však třeba přiznat, že od jejího vzniku v souvislosti se zavedením svěřenských fondů do českého právního systému byly některé nedostatky odstraněny, a tato novela v této snaze pokračuje.

Z pohledu fyzických osob je plnění z rodinné fundace vyloučené z obecných osvobození (například § 4 odst. 1 písm. k) ZDP) s tím, že **osvobození** se uplatní pouze u zákonem definovaného **okruhu rodinných příslušníků** (a vkladatele). Doplněno je i z mého pohledu kontroverzní a v praxi obtížně použitelné ustanovení § 21c ZDP, podle něhož se i při plnění z rodinné fundace nejdříve plní ze

zisku fundace a teprve poté z ostatního majetku fundace. Pro zachování deklarované daňové neutrality je v § 25 odst. 1 písm. zp) ZDP doplněna daňová neuznatelnost nákladů z titulu účetních odpisů (a zůstatkové ceny) hmotného a nehmotného majetku odpisovaného pouze účetně, který byl nabyt plněním ze svěřenského fondu nebo z rodinné fundace, a toto nabytí bylo osvobozeno od daně z příjmů nebo nebylo předmětem daně. Stejně je doplněno písm. zq) obdobně upravující hodnotu majetku, který se neodpisuje daňově ani účetně.

Změnou textu § 30 odst. 10 písm. m) ZDP je vypuštěn obmyslený z výčtu subjektů, kteří mají povinnost pokračovat v odpisování započatém původním odpisovatelem. Narovnává se tak dnešní nežádoucí stav, kdy obmyslený zdaní celou hodnotu majetku, pokud jeho nabytí u něj představuje zdanitelný příjem, ale odpisy takto nabytého majetku může následně uplatnit jen omezeně, do výše ocenění evidovaného u předchozího odpisovatele.

Asi nejvýznamnější posun, který bude kvitovat zejména řada subjektů zabývajících se správou rodinného jmění, představuje přiznání **osvobození příjmů z dividend a prodeje podílů svěřenskými fondy a rodinnými fundacemi**. Technicky je tato změna v zákoně provedena doplněním svěřenských fondů a rodinných fundací do definice **mateřské společnosti v § 19 odst. 3 písm. b) ZDP**, doposud omezené na obchodní korporace a družstva. Stejně jako u nich ovšem požaduje držbu alespoň 10% podílu po dobu delší než jeden rok (to jen okrajová poznámka k otázce daňové neutrality).

V této souvislosti připomenu výše zmíněný výklad Ministerstva financí ohledně **přechodných ustanovení**, podle kterého se nová úprava vč. ustanovení z oblasti srážkové daně uplatní od prvního dne následujícího zdaňovacího období poplatníka po účinnosti novely (tedy v případě kalendářního roku po 1. 1. 2018).

ROZŠÍŘENÍ OKRUHU POPLATNÍKŮ, KTERÍ MOHOU UPLATŇOVAT DAŇOVÉ ODPISY *Příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem a dobrovolné svazky obcí*

Další, tentokrát poměrně významnou, změnou zákona je **doplnění příspěvkových organizací**

zřízených územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí a dobrovolných svazků obcí do okruhu poplatníků v **§ 28 odst. 1 ZDP**, kteří mají právo uplatňovat daňové odpisy (v tomto případě u hmotného majetku předaného zřizovatelem k hospodaření, respektive u hmotného majetku vloženého členskou obcí). Dosavadní úprava vedla k situaci, kdy tito poplatníci sice vykazovali výnosy z užívání jim svěřeného (vloženého) majetku, ale nemohli uplatňovat související náklady v podobě odpisů majetku z důvodu, že nebyli jeho vlastníky. Obce jako zřizovatelé pak daňové odpisy v praxi často také neuplatňovaly, jelikož daň z příjmů právnických osob jimi placená plyne přímo do jejich rozpočtu. Snižování daně tak pro ně představuje jen zbytečnou administrativní zátěž, navíc doprovázenou potenciálním rizikem chybného zařazení majetku nebo chybného stanovení odpisu, kterého je takto možné se vyvarovat. Tento oprávněný náklad se tedy v systému zcela ztrácel.

Zmínění poplatníci zároveň byli doplněni (spolu s jejich zřizovateli a členy) do ustanovení **§ 30 odst. 10 písm. n) a o) ZDP**, aby bylo zajištěno pokračování v odpisování u předaného či vloženého majetku i při jeho vrácení. Speciální přechodné ustanovení (bod 8) doplňuje, že vstupní cena se nesnižuje o investiční dotaci z rozpočtu zřizovatele podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů účinných před 18. 2. 2015. Úpravu bude možné použít i pro **majetek vložený či předaný před účinností** novely, a to podle speciálních přechodných ustanovení (body 7 a 9) již od zdaňovacího období započatého v roce **2017**.

Navazující změna **§ 7 odst. 1 písm. a) zákona o rezervách** pak příspěvkové organizaci územního samosprávného celku, resp. dobrovolného svazku obcí, a dobrovolným svazkům obcí umožňuje vytvářet **rezervy na opravy** výše uvedeného hmotného majetku tak jako ostatním odpisovatelům, a to podle přechodného ustanovení také už od zdaňovacího období započatého v roce **2017**.

Nový okruh osob, které mohou odpisovat technické zhodnocení cizího majetku

Neméně zásadní změnou je doplnění nového ustanovení **§ 28 odst. 7 ZDP**. Podle tohoto ustanov-

vení může **poplatník, kterému byl přenechán k užívání hmotný majetek** (a který není nájemcem ani uživatelem u majetku pořizovaného na finanční leasing, na nějž se vztahuje § 28 odst. 3 ZDP), **odpisovat technické zhodnocení** („TZ“) provedené na tomto hmotném majetku.

Daňový režim je pak obdobný jako u technického zhodnocení hrazeného nájemcem vč. postupu při ukončení nájmu nebo zrušení souhlasu odpisovatele hmotného majetku s odpisováním nájemcem. Důležité je uvědomit si, že pro účely tohoto ustanovení je poplatník, kterému byl přenechán k užívání hmotný majetek, v postavení nájemce a poplatník, který přenechal k užívání tento majetek, v postavení odpisovatele hmotného majetku (pronajímatele). To platí např. i při vzniku nepeněžního příjmu při ukončení podnájmu nebo souhlasu s odpisováním. Jinými slovy, zruší-li např. nájemce svůj souhlas s odpisováním TZ realizovaného podnájemcem nebo skončí-li podnájemní smlouva, zůstatková hodnota TZ realizovaného podnájemcem se stává nepeněžním příjmem nájemce (nikoliv pronajímatele, resp. vlastníka). Až v případě zrušení nájemní smlouvy či souhlasu pronajímatele s odpisováním TZ provedeného nájemcem se zůstatková cena TZ stane nepeněžním příjmem pronajímatele (vlastníka).

Navazující doplnění **§ 29 odst. 6 ZDP** stanoví, že pokud poplatník nemá majetek, jehož vstupní cenu by navýšil nepeněžní příjem z titulu technického zhodnocení, vznikne mu **jiný majetek**. Pro případ podnájemních vztahů je na tomto místě dobré pro úplnost upozornit na obecné pravidlo, že nájemce (nebo jiná osoba užívající cizí majetek) **nemůže převést více práv, než má sám** – aby tedy mohl udělit souhlas s provedením a odpisováním technického zhodnocení užívaného majetku např. podnájemci, musí disponovat souhlasem vlastníka (pronajímatele) minimálně ve stejném rozsahu.

Podle odůvodnění novely je zároveň záměrem této úpravy v reakci na široce diskutované a z hlediska dlouhodobě uplatňované správní praxe vcelku překvapivé rozhodnutí Nejvyššího správního soudu¹ („NSS“) umožnit, aby si i postupník (nový nájemce) v případě cese nájmu mohl

¹⁾ Rozhodnutí čj. 7 Afs 28-2013 ze dne 25. 9. 2014.

uplatnit výdaje hrazené postupiteli (starému nájemci) za jím provedené TZ a zahájit odpisování sazbou pro první rok. V případě, že by v období úhrady postupník sám ještě realizoval další TZ, sečte částku hrazenou postupiteli s částkou vynaloženou na zmíněné další TZ a odpisuje koeficientem pro TZ. Postupitel si pak může v souladu s § 24 odst. 2 písm. tb) ZDP uplatnit zůstatkovou cenu jím realizovaného TZ do výše náhrady výdajů vynaložených na toto TZ od postupníka. Těžko se mi vyjadřuje osobní náhled na tuto interpretaci, jelikož se neztotožňuji s výkladem NSS v daném rozsudku (i když jej pochopitelně plně respektuji). Nicméně pokud beru výklad NSS jako daný, pak musím upozornit na skutečnost, že já osobně v textu novelty tuto možnost nevidím. Proto raději upozorňuji čtenáře, kteří by chtěli popsaný výklad Ministerstva financí pro cesi nájemní smlouvy na „nového nájemce“ uplatnit v praxi, aby vyčkali alespoň na interpretaci Finanční správy, tedy nastolení „správné praxe“.

Podle speciálního přechodného ustanovení se bohužel tato úprava z hlediska věcného **použije až na technická zhodnocení dokončená a uvedená do užívání po účinnosti zákona** (tedy po 1. 7. 2017), která zároveň nezvyšují vstupní cenu jiného dříve provedeného technického zhodnocení. Časově lze tuto úpravu ve smyslu obecného přechodného ustanovení použít až od zdaňovacího období započatého po nabytí účinnosti zákona (v případě kalendářního roku **tedy od zdaňovacího období 2018**).

ODPIS PŘI ZVÝŠENÍ SPOLUVLASTNICKÉHO PODÍLU

S cílem sjednocení výkladu, který se dnes neoddůvodněně liší v případě fyzických a právnických osob, resp. u různých způsobů nabytí, je do zákona doplněn nový **§ 30c ZDP**. Toto ustanovení upravuje postup v situaci, kdy **spoluvlastník získá další spoluvlastnický podíl na témže majetku**. Zjednodušeně shrnuto, nově nabytý spoluvlastnický podíl se sloučí s dosavadním spoluvlastnickým podílem a poplatník pokračuje ve způsobu odpisování ze změněné vstupní ceny tak, jak jej uplatňoval u dosavadního spoluvlastnického podílu.

Pokud ale dojde k nabytí dalšího spoluvlastnického podílu některým ze způsobů, kdy je poplat-

ník povinen pokračovat v odpisování započatém původním odpisovatelem podle **§ 30 odst. 10 ZDP**, zůstatková cena dosavadního podílu se navýší jen o zůstatkovou cenu nově nabytého podílu evidovanou u předchozího odpisovatele. V případě nabytí spoluvlastnického podílu, který byl vyloučen z odpisování, se o jeho ocenění zůstatková cena nezvýší. Za předpokladu, že nelze určit, který podíl je nový a který dosavadní (např. při sloučení právnických osob), postupuje se jako v prvním roce odpisování (pořízení majetku) – poplatník si způsob odpisování zvolí. Při zvýšení spoluvlastnického podílu se díky doplnění **§ 26 odst. 7 písm. b) ZDP** použije stejný způsob uplatnění odpisů jako u majetku nabytého v průběhu zdaňovacího období, a uplatní se tedy ve výši poloviny ročního odpisu.

Podle speciálního přechodného ustanovení (bod 11) není nutné tento postup uplatnit u spoluvlastnických podílů, které byly nabyty před účinností zákona (fyzické osoby tedy nemusí v duchu stávajících výkladů tyto dříve nabyté podíly slučovat).

PŘÍJMY, OSVOBOZENÍ

Do **§ 18 odst. 2 písm. f) ZDP** byl doplněn **bod 4**, který výslovně stanoví, že pojistné **plnění z pojištění domu sjednaného společenstvím vlastníků jednotek** není předmětem daně u společenství vlastníků. Podle důvodové zprávy bylo cílem odstranění nejistoty správců daně i poplatníků z hlediska daně z příjmů, jelikož takové pojistné plnění je vždy příjmem vlastníků jednotek. Nelze si odpustit kritickou poznámku, že doplňování zákona o podobné „potvrzující“ položky zřídka slouží v konečném důsledku k jeho jasnější interpretaci. Zvláště v době, kdy se Ministerstvo financí opakovaně kriticky vyjadřuje k dnešní komplikované a nepřehledné podobě zákona a avizuje zlepšení v podobě zcela nové jím připravované úpravy, nejeví se tento přístup (zvolený namísto vydání informace či metodického stanoviska) příliš vhodný.

V předchozím textu již byla zmíněna poměrně zásadní doplnění **§ 19 odst. 3 písm. b) ZDP**, díky nimž se **svěřenský fond, rodinná fundace, obec a svazek obcí** nově stávají mateřskou společností, a jejich příjmy z přijatých dividend a prodeje podílů v dceřiných společnostech budou nově osvobozené. Podle stanoviska Ministerstva finan-

cí bude nová úprava účinná od prvního dne prvního zdaňovacího období mateřské společnosti započatého po účinnosti zákona, tedy v případě kalendářního roku od 1. 1. 2018. Rozhodující pak nebude okamžik případné povinnosti provést srážku, ale okamžik vzniku příjmu (u dividend tedy patrně vznik pohledávky v okamžiku rozhodnutí valné hromady).

Úpravou **§ 19b odst. 2 ZDP** budou nově osvobozeny veškeré bezúplatné příjmy územních samosprávných celků nebo jimi zřízených příspěvkových organizací, dobrovolných svazků obcí, veřejných výzkumných institucí, veřejných vysokých škol nebo Regionální rady regionu soudržnosti, a právnických osob se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor než České republiky, je-li jejich právní forma a předmět činnosti obdobný. Vrací se tím do daňových předpisů stejný režim, jaký byl uplatňovaný ve zrušené dani darovací (tedy **posuzování osvobození bezúplatných příjmů vždy ve vztahu k subjektu**, který příjem obdržel, nikoliv ve vztahu k účelu jeho použití). Subjekty mají možnost volby, zda chtějí toto osvobození využít.

NÁKLADY, OCENĚNÍ A ODPISOVÁNÍ MAJETKU

V **§ 24 odst. 2 písm. ch) ZDP** se doplňuje podmínka pro **uplatnění nákladu z titulu daně z nabytí nemovitých věcí**, že tento náklad není součástí ocenění majetku. Jde o další příklad „potvrzující“ úpravy provedené z důvodu právní jistoty. Proto si i zde dovoluji kritickou poznámku, že tento způsob úprav zákona má namísto právní jistoty mnohem větší potenciál nastolit spíše riziko sporů ohledně výkladu jiných ustanovení. V **§ 24 odst. 2 ZDP** se totiž jistě vyskytnou i jiné náklady, které za určitých okolností mohou být zahrnuty v ocenění majetku, a u nich taková omezující podmínka uvedena není. Zároveň si v této souvislosti troufnu vyslovit názor, že daň z nabytí nemovité věci bude už z povahy věci vždy nákladem souvisejícím s pořízením a jako takový bude součástí ocenění majetku, pokud je stanoveno podle účetních předpisů. Neztotožňuji se tedy s výklady, podle nichž má poplatník možnost volby díky absenci výslovné úpravy v účetnictví. Domnívám se, že účetní princip je zde poměrně jasně daný.

Použití pravidla v **§ 29 odst. 10 ZDP**, podle které-

ho se (daňová) vstupní cena hmotného majetku při pokračování v odpisování zvyšuje u nabyvatele o ty částky, které se staly součástí ocenění tohoto majetku podle právních předpisů upravujících účetnictví, se **rozšiřuje na všechny situace pokračování v odpisování**, nikoliv jen pro případ vkladu.

Do **§ 29 odst. 1 ZDP** byla doplněna úprava, která narovnává dnešní nelogický postup v případě, že je likvidováno stavební dílo v souvislosti s výstavbou nového. Podle stávajícího znění sice nelze jako náklad uznat daňovou zůstatkovou cenu takového likvidovaného díla nebo jeho části, ale do vstupní ceny nově budovaného stavebního díla vstoupí zůstatková cena účetní. Část nákladů na pořízení likvidovaného stavebního díla je tedy v základu daně uplatněna dvakrát, nebo naopak není uplatněna vůbec (podle nastavení účetních a daňových odpisů). Nově bude součástí vstupní ceny nového stavebního díla **daňová zůstatková cena likvidovaného stavebního díla**. Na základě obecného přechodného ustanovení se podle výkladu Ministerstva financí pro Komoru daňových poradců tato úprava uplatní až na stanovení vstupní ceny hmotného majetku vzniklého a uvedeného do užívání od prvního dne zdaňovacího období započatého po účinnosti novely (v případě kalendářního roku tedy od 1. 1. 2018).

Úpravou části věty páté závěrečného textu **§ 29 odst. 1 ZDP** se potvrzuje původní záměr, aby hodnota účelového daru na pořízení majetku nebo jeho technického zhodnocení snižovala vstupní cenu hmotného majetku.

Daňové **odpisování nehmotného majetku** bude více flexibilní díky úpravě **§ 32a odst. 4 ZDP**. Doby odpisování jednotlivých kategorií nehmotného majetku budou nově nastaveny jako minimální, poplatník si tedy bude moci nastavit delší dobu pro uplatňování daňových odpisů (např. s cílem sladit ji s účetními odpisy). Podle speciálního přechodného ustanovení (bod 12) však nelze možnost prodloužení doby odpisování použít u nehmotného majetku, u něhož bylo odpisování zahájeno přede dnem nabytí účinnosti novely (tedy před 1. 7. 2017).

ZÁKLAD DANĚ, ZÁLOHY

V **§ 23 odst. 2 písm. b) ZDP** se v reakci na opětovné zavedení **jednoduchého účetnictví** do

zákona o účetnictví výslovně stanoví, že poplatník, který vede jednoduché účetnictví, bude pro účely zjištění základu daně vycházet nikoliv z výsledku hospodaření, ale **z rozdílu mezi příjmy a výdaji** (stejně jako poplatník, který účetnictví nevede).

Několik úprav pak výslovně zakotvuje **daňové zacházení se zálohami**. Přeformulovaný **§ 38d odst. 1** ZDP stanoví, že je-li plnění hrazeno formou záloh, je samostatným příjmem každá záloha i doplatek z vyúčtování celkového plnění. Výslovně se tím potvrzuje obecný princip, který se už dnes uplatňuje při aplikaci srážkové daně. Pro příklad, splnění podmínek pro osvobození podle § 19 odst. 1 písm. ze) a ži) ZDP se hodnotí samostatně jak pro vyplacenou zálohu, tak pro následný doplatek podílu na zisku.

§ 38d odst. 11 ZDP pak nově výslovně uvádí, že pokud se vrací vyplacená záloha na podíl na zisku poté, co došlo k převodu nebo přechodu podílu v obchodní korporaci, náleží právo na **vrazení neoprávněně sražené daně** vztahující se k vyplacené záloze tomu poplatníkovi, kterému vznikla povinnost vrátit zálohu na podíl na zisku (tedy jinému poplatníkovi, než kterému byla daň sražena). I v tomto případě se uplatní v úvodu diskutovaný výklad ohledně časové aplikace těchto nových ustanovení týkajících se srážkové daně – jelikož se ale jejich text shoduje s dříve uplatňovanou správní praxí, neměly by zde vznikat zásadní problémy.

ZAHRAŇIČNÍ SUBJEKTY

Obdobně jako při předchozí novelizaci zákona se v dalších bodech ustanovení **§ 22 odst. 1** ZDP, které upravuje příjmy ze zdroje na území České republiky, **nahrazuje slovo „prodej“ slovem „převod“**. Konkrétně je změněn text § 22 odst. 1 **písm. d) a i)** ZDP. Cílem je, aby se shodné podmínky uplatnily bez ohledu na druh smlouvy, na základě které je na poplatníka převedeno vlastnické právo k majetku upravenému těmito ustanoveními – nemovitě věci a obchodnímu závodu. Zároveň se výslovně stanoví **přednost speciálních ustanovení § 22 odst. 1 písm. d), h) a i)** ZDP před ustanovením § 22 odst. 1 písm. g) bod 14 ZDP pro případy **bezúplatných** příjmů daňových nerezidentů.

V té souvislosti je vhodné zmínit ještě doplnění **§ 36 odst. 1 písm. a)** ZDP o bezúplatné příjmy

uvedené v ustanovení § 22 odst. 1 písm. d), h) a i) plynoucí od českých daňových rezidentů nebo stálých provozoven, kteří tedy budou povinni z těchto **(bezúplatných)** příjmů **srazit daň**. Podle v úvodu zmiňovaného výkladu Ministerstva financí tato povinnost vzniká poprvé v případě bezúplatných plnění uskutečněných od prvního dne zdaňovacího období poplatníka (daňového nerezidenta) započatého po účinnosti novely.

Daňoví nerezidenti obchodující s finančními nástroji budou jistě kvitovat **uvolnění podmínek § 24 odst. 2 písm. w)** ZDP pro uplatnění nákladů v podobě **nabývací ceny při prodeji akcie nebo kmenového listu, které nejsou podle právních předpisů upravujících účetnictví oceňovány reálnou hodnotou**. V případě, že takový cenný papír není oceňován reálnou hodnotou pouze z toho důvodu, že poplatník daně z příjmů právnických osob je daňovým nerezidentem (proto nevede české účetnictví), je ale povinen podle právního řádu státu, podle něhož je založen nebo zřízen, účetnictví vést, a příjem z prodeje cenného papíru není přičitatelný jeho stálé provozovně na území České republiky, **neuplatní se omezení nákladů do výše příjmů** z prodeje.

Zcela nový **§ 38nd** ZDP zavádí **závazné posouzení způsobu určení základu daně** daňového nerezidenta z činností vykonávaných prostřednictvím **stálé provozovny**, které vydá na žádost daňového nerezidenta správce daně. Předmětem závazného posouzení je určení, jestli způsob určení základu daně stálé provozovny nevede k nižšímu základu daně nebo vyšší daňové ztrátě, než jaké by dosáhl z podobné činnosti za obdobných podmínek poplatník, který je českým daňovým rezidentem. Správce daně tedy posoudí naplnění základního pravidla zakotveného v ustanovení § 23 odst. 11 ZDP.

Odstavec 3 nově navrhovaného ustanovení § 38nd obsahuje **výčet údajů, které je třeba uvést v žádosti** o vydání rozhodnutí o závazném posouzení. Požadavky zde uvedené jsou velmi obsírné, je třeba detailně popsat začlenění stálé provozovny do struktury společnosti a koncernu, nesené funkce a rizika, předpoklady a očekávání činností stálé provozovny i způsob přiřazování nákladů a výnosů a podobně.

Domnívám se, že pokud v praxi někteří správci daně i po nahrazení zákona o správě daní a poplatků daňovým řádem vydávali rozhodnutí

o sjednání základu daně stálé provozovny k naplnění § 23 odst. 11 ZDP, nové ustanovení § 38nd tuto praxi definitivně ukončí a při stanovení základu daně stálé provozovny bude postupováno podle něj. Dlužno podotknout, že rozsah informací požadovaných správci daně byl v praxi dramaticky nižší, než zavádí nové ustanovení o závazném posouzení. Výsledná rozhodnutí by tedy měla být kvalitnější, ať už to poplatníci ocení nebo ne. Speciální přechodné ustanovení (bod 15) umožňuje podat **žádost** o vydání závazného posouzení **až od 1. 1. 2018**.

V reakci na požadavky zahraničních investorů je v **§ 38d odst. 12 ZDP** stanovena **delší lhůta**, ve které může poplatník podat stížnost na plátce pro nesprávné sražen daně. Poplatník může nově **požádat plátce daně o vysvětlení do 2 let** ode dne sražení daně, po uplynutí této lhůty může o vysvětlení požádat do 60 dnů ode dne, kdy se o výši sražené daně dozvěděl. Obecná lhůta obsažená v § 237 daňového řádu v délce 60 dnů ode dne, kdy se poplatník o výši sražené daně dozvěděl, se v praxi ukázala jako příliš krátká. Zejména zahraniční investoři často v důsledku administrativních postupů nebyli schopni v 60denní lhůtě dodat plátcovi doklady, které je opravňují k nižší dani (např. vycházející ze smlouvy o zamezení dvojího zdanění), aby jim byla vrácena plátcem daně sražená vyšší sazba. I v této souvislosti upozorním na aplikaci přechodných ustanovení, kdy podle zmíněného výkladu Ministerstva financí lze tuto prodlouženou lhůtu uplatnit až na daň, která bude sražena od prvního dne zdaňovacího období poplatníka započatého po účinnosti zákona (tedy v případě kalendářního roku po 1. 1. 2018). Ministerstvo financí v reakci pro KDP ČR uvádí předpoklad, že ve většině případů bude pro plátce jednodušší zdaňovací období poplatníka nezkontrolovat a akceptovat delší lhůtu, protože tento postup se často uplatňuje i nyní. Osobně si nejsem jistá bezpečností tohoto přístupu, jelikož lhůty jsou podle mého názoru propadné, nicméně ho zde pro úplnost zmiňuji.

ZAMĚSTNATELE

Na základě poslanceckého pozměňovacího návrhu došlo k rozšíření okruhu zaměstnaneckých benefitů, tedy osvobozených nepeněžních plnění poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnanci

nebo jeho rodinnému příslušníku, **o příspěvek na tištěné knihy**, včetně obrázkových knih pro děti (kromě knih, ve kterých reklama přesahuje 50% plochy). V té souvislosti je kromě **§ 6 odst. 9 písm. d) bod 4 ZDP** doplněno i ustanovení **§ 25 odst. 1 písm. h) bod 1**, na základě kterého jsou související náklady zaměstnavatele daňově uznatelné.

Pro úplnost je vhodné upozornit i na přeformulovaný text ustanovení týkající se jiného zaměstnaneckého benefitu, tedy **§ 6 odst. 9 písm. d) bod 1 ZDP**. Namísto „použití zdravotnických zařízení“ bude nově osvobozené „pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení, pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis“. První část této úpravy výslovně zakotvuje v praxi uplatňovaný výklad, že od zdravotnických zařízení lze osvobozeně čerpat jak služby, tak zboží (například různé vitamínové přípravky). V druhé části se zakotvuje, že zdravotnické prostředky na lékařský předpis lze získat i od jiných zařízení (například brýle v oční optice nebo rehabilitační či fixační pomůcky ve specializovaných prodejnách). Na základě předchozí praxe je těžko říct, kam se vyvinou výklady tohoto nového textu zákona, ale z mého pohledu může být část této úpravy oproti stávající praxi zužující. Také se v **§ 6 odst. 9 písm. v) ZDP** výslovně zakotvuje uplatňovaný výklad, že majetkový prospěch z **bezúročných zápůjček** zaměstnancům přesahujících výši jistin 300 000 Kč se vypočte za jednotlivé kalendářní měsíce, ocení se podle § 6 odst. 3 ZDP a zahrnuje do základu daně alespoň jednou za zdaňovací období, a to nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc prosinec.

Úprava **§ 35bb odst. 1 ZDP** má potvrzovat, že pro uplatnění slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení („školovné“) je rozhodující souvislost vynaložených výdajů s daným zdaňovacím obdobím (rokem, kdy byly výdaje „spotřebovány“), nikoliv okamžik jejich úhrady.

Zvýšení daňového zvýhodnění na druhé a další dítě podle **§ 35c odst. 1 ZDP** se u zaměstnanců projeví poprvé při zúčtování měsíčních mezd a výpočtu zálohy na daň ze závislé činnosti za měsíc, ve kterém novela nabyla účinnosti, tedy při zúčtování za měsíc červenec prováděném zpravidla v srpnu. Zbylá část bude přiznaná dodatečně při ročním zúčtování, popřípadě

prostřednictvím daňového příznání, pokud je zaměstnanec podán.

Pro úplnost lze v té souvislosti zmínit, že podle **§ 35c odst. 4 ZDP** se nově do limitu příjmů, od kterého může poplatník uplatnit **daňový bonus** na vyživované dítě, nebudou započítávat příjmy z nájmu a kapitálového majetku, ale jen příjmy ze zaměstnání a z podnikání.

Sada úprav v převážně procesních ustanoveních **§ 38xxx** upravuje komunikaci plátce zaměstnavatele a poplatníka zaměstnance, povinná prohlášení, způsoby prokazování nároků na daňové odečty a zvýhodnění, podmínky pro tyto odečty a zvýhodnění a podobně. Změny v několika na sebe navazujících ustanoveních zajišťují, aby mohlo být nově **prohlášení k dani** podle **§ 38k odst. 4, 5 nebo 7 ZDP** učiněno nejen na papírovém tiskopisu, ale i elektronicky, pokud bude jednoznačně prokazatelné, že byl tento projev učiněn daným zaměstnancem. Typicky se bude jednat o podepsání prohlášení elektronickým podpisem nebo prohlášení prostřednictvím interního informačního systému zaměstnavatele bez nutnosti podpisu zaměstnance. Podle důvodové

zprávy nestačí ústní nebo konkludentní forma projevu vůle zaměstnance, protože zaměstnavatel je povinen správci daně prokazatelně doložit skutečnosti rozhodné pro správné stanovení zálohy na daň nebo daně. Samozřejmě i nadále bude možné zaznamenávat prohlášení poplatníka na papírových prohlášeních stvrzených vlastnoručním podpisem poplatníka. Obsah formuláře se zjednodušuje.

A slovo na závěr? Snad naděje, že se v příštím článku už budeme zabývat návrhem nového zákona o daních z příjmů, na kterém Ministerstvo financí intenzivně pracuje. A že snad bude tento zákon koncipovaný se zcela jinou filozofií, než se kterou připravilo Ministerstvo financí tuto novelu. Bude tedy jednoduchý, logicky strukturovaný, koncepční, srozumitelný a přehledný. Bez zbytečné kazuistiky. Prostě moderní zákon, o kterém bude radost psát. V poslední době není v oblasti daní mnoho důvodů pro přemíru optimismu, zákon ještě nikdo neviděl, tak tedy zatím můžeme aspoň doufat.

■ **Mgr. Simona Hornochová**

MGR. SIMONA HORNOCHOVÁ

Daňová poradkyně, certifikovaná účetní – členka KCÚ. V KDP ČR členka odborných sekcí, v letech 2013–2014 byla členkou Prezidia. Členka redakční rady Bulletinu KDP ČR. V letech 2014–2015 působila na pozici náměstkyně ministra financí pro daně a cla a byla odpovědná za realizaci zásadních opatření vlády cílících na zlepšení výběru daní v České republice.

Více o problematice daní z příjmů se dozvíte na posledním semináři letošního roku dne 20. prosince:

DANĚ Z PŘÍJMŮ AKTUÁLNĚ

PRAHA

Mgr. Simona Hornochová

Podrobný rozbor změn v oblasti daní z příjmů pro zdaňovací období 2017 a novinky pro rok 2018, problémová ustanovení, judikatura.

Změny v oblasti daně z přidané hodnoty vyplývající zejména z „daňového balíčku“

V letošním roce došlo k zásadní novelizaci daňových předpisů až s účinností od 1. 7. 2017, tj. vydáním zákona č. 170/2017 Sb. Tímto předpisem je novelizován rovněž zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“). Novela (část III) přišla se 134 změnovými body a 7 body přechodných ustanovení, přináší jak zpřesnění některých ustanovení, tak i systémové změny. Než se s nimi seznámíme, připomeňme si důležité novinky v uplatňování DPH, které prošly legislativním procesem v předchozím roce a půl a které podstatně ovlivňují a budou ovlivňovat uplatňování této daně.

LEGISLATIVNÍ VÝVOJ

A. PŘEDCHOZÍ ZMĚNY

- k **1. 1. 2016** bylo zavedeno **kontrolní hlášení**,
- **nálezy Ústavního soudu** byla zrušena dvě ustanovení zákona o DPH týkající se kontrolního hlášení, a to § 101g odst. 5 (zrušeno dnem vyhlášení), který umožňoval, aby e-mailovým odesláním výzvy byla tato výzva *doručena* plátcí; dále šlo o § 101d odst. 1 ukládající povinnost plátce uvést v kontrolním hlášení „předepsané údaje potřebné pro správu daně“, tyto údaje ovšem nejsou nijak specifikovány, účinnost **zrušení § 101d odst. 1** je ale stanovena **až k 31. 12. 2017**, do té doby by měl zákonodárce specifikovat údaje, které po plátcích vyžaduje,
- připomínám též, že od roku 2017 se změnila struktura podání kontrolního hlášení v případě, že jde o tzv. **rychlou odpověď na výzvu**. Pokud bude použita volba „rychlá odpověď na výzvu“, nesmějí být od roku 2017 vyplněny řádky v oddílech A, B, C.
- od **1. 9. 2016** došlo ke změně **místní příslušnosti** osob povinných k dani **sídlících v zahraničí**, z FÚ pro hl. m. Prahu byli tito plátcí přesunuti pod FÚ pro Moravskoslezský kraj,
- **1. 12. 2016** byla zahájena 1. fáze **evidence tržeb (EET)**, od **1. 3. 2017** uplatňování EET pokračuje další fází – **velkoobchod a malo-**

obchod, tedy vztahuje se i na činnosti pod kódy (podle klasifikace NACE) 45.1, 45.3, 45.4, 46 a 47.

- od **1. 12. 2016** došlo k přeřazení **stravovacích služeb do 15% sazby** (zákon č. 113/2016 Sb.) – vyjma alkoholických nápojů a cigaret.

B. ZMĚNY 2017 VYPLÝVAJÍCÍ Z NOVELY Č. 170/2017 SB.

Definice pojmů

Novela posunula vymezení pojmu **nový dopravní prostředek**, kterým bude mj. *motorové pozemní vozidlo*, což je širší pojem než dříve uváděné *vozidlo určené k provozu na pozemních komunikacích*. Nově sem budou patřit např. též čtyřkolky neurčené pro provoz na *pozemních komunikacích*. Dále je upřesněn pojem **obchodní majetek**. V souladu s judikaturou EU půjde o majetek, který *slouží a zároveň je určen* k uskutečňování ekonomických činností. Po novele je nepochybné, že věc může být takto užívána i jen z části a předpokládá se právo každého plátce určit zda, odkdy, dokdy a jaká část majetku je „obchodním majetkem“ ve smyslu ZDPH. Tak může být např. rodinný dům částečně „v obchodním majetku“ a částečně využíván k činnostem mimo předmět daně. **Služby vztahující se k nemovité věci** mají speciálně určené místo plnění. Jejich vymezení je proto klíčové pro odpověď na otázku, *kde* bude daň vybrána. Zatímco shoda, že sem patří *služby ubytovací*, panuje již mnoho let, u dalších služeb

tomu tak nebylo. Proto je doplněn do § 10 nový odst. 2, který odkazuje na prováděcí nařízení Rady (EU) č. 282/2011 ze dne 15. března 2011, kde lze spornou službu (např. skladování zboží) dohledat.

Pojem **dlouhodobý majetek** je rozšířen o věci pořízené na finanční **leasing**.

Finanční leasing

Tím, že se zboží pořízené „na leasing“ stává dlouhodobým majetkem, vztahuje se na ně povinnost či právo **úpravy odpočtu** v souvislosti se *změnamí rozsahu použití* pro účely, které (ne)zakládají nárok na odpočet. Takže např. u osobního automobilu bude nově **nájemce sledovat** rozsah použití 5 let včetně roku převedení do užívání, obdobně jako u vlastního dlouhodobého majetku (není-li nemovitou věcí, kde je lhůta sledování 10letá).

Příklad 1: Dne **15. 8. 2017** je plátcí předán ve stavu způsobilém obvyklému užívání osobní automobil na základě smlouvy o finančním leasingu. Plátce odhadl, že ho bude používat z 50 % pro ekonomickou činnost a z 50 % pro soukromé účely. Podle tohoto kritéria uplatnil nárok na odpočet. Na **konci roku 2017** zjistil, že pro „služební účely“ byl vůz používán jen ze 45 %. V souladu s § 75 odst. 5 nemusí plátce za prosinec 2017 provádět žádnou opravu nároku na odpočet.

V roce **2018** bude vůz využíván k ekonomické činnosti jen ze 38 %, proto v daňovém přiznání (dále jen „DP“) za prosinec 2018 musí být provedeno vrácení odpočtu v souladu s § 78 a násl.

Změna v rozsahu použití pro ekonomickou činnost vs. soukromé účely bude tedy u automobilu sledována 5 let (§ 78 odst. 3) vč. roku předání do užívání, tj. naposledy v roce 2021.

Kromě toho, že předmět finančního leasingu je nově považován za **dlouhodobý majetek nájemce**, jak je uvedeno výše, je též přeformulováno vymezení leasingu v § 13 odst. 3 písm. d) – nově **není podmínkou**, aby byl pronajímatel/dodavatel **vlastníkem zboží**, zákonná díkce již neobsahuje, že jde o přenechání zboží *vlastníkem*.

Na otázku praxe „co dělat po krádeži vozidla“, nebo-li obecně při **předčasném ukončení leasingu** odpovídají nová ustanovení § 42 odst. 6 písm. c) a odst. 7. Zákon říká, že v 3leté lhůtě od konce zdaňovacího období „kdy nastala

skutečnost“ (např. odcizení vozidla), musí dojít k opravě základu daně, tedy de facto k vrácení dříve uplatněného odpočtu. Způsob výpočtu je shodný s úpravou v textu § 42 odst. 6, jak jsme ho znali ve znění zákona s účinností do 31. 12. 2014.

Společnost – sdružení

Společnost – podle starého občanského zákoníku sdružení bez právní subjektivity – **nebude mít zvláštní pravidla při uplatňování DPH**, každý společník bude fakturovat samostatně; daňové přiznání, souhrnné i kontrolní hlášení bude podávat každý za sebe. Pro stávající *společnosti* je schváleno přechodné období, které skončí 31. 12. 2018, do té doby je možno postupovat dle znění zákona před novelou.

„Dostatečně určité“ známé zdanitelné plnění

Nový § 20a definující povinnost přiznat daň, se vztahuje na platby uskutečněné před DUZP, tedy na **zálohy** na plnění, která mají v budoucnu nastat. V praxi jde zejména o nákupy voucherů, poukázek atp. Není-li „dostatečně určité“ známé zdanitelné plnění, bude odvedena DPH nikoliv při přijetí úplaty (při koupi poukázky nahrazující peníze), ale až při dodání služby/zboží. Spíše než o věcnou změnu jde o zpřesnění směřující k větší právní jistotě plátců.

Plnění je známo **dostatečně určité**, známe-li alespoň: zboží/službu, sazbu daně a místo plnění. Je zřejmé, že bez těchto indicií nelze daň uplatnit; ostatně tak tomu bylo i před novelou.

V případě voucherů, poukazů atd. nakoupených do 30. 6. 2017 bude v okamžiku DUZP aplikováno znění zákona účinné před novelou.

Služby – okamžik uskutečnění zdanitelného plnění

Ze zákona byla vypuštěna speciální úprava – stanovení uskutečnění plnění k datu uvedenému ve smlouvě u nehmotných věcí a v případě přenechání zboží k užití jinému. V praxi šlo zejména o převod práv. **Po novele bude DUZP** v případě tuzemských služeb **určeno podle standardních pravidel** (§ 21 odst. 3 v novelizovaném znění) – tedy **poskytnutím služby** nebo **vystavením dokladu** (s výjimkou splátkového/platebního kalendáře a dokladu na přijatou úplatu).

Z novelizovaného § 24 vyplývá, že při **přijetí přeshraničních služeb**, kdy je místo plnění učeno nestandardně (např. služby vztahující se k nemovité věci – § 10, stěhovací služby pro občany nepodnikatele - § 10f atd.), může být po novele plnění uskutečněno **již vystavením** dokladu. V případech ostatních služeb nadále platí, že plnění je uskutečněno až poskytnutím služby.

Příklad 2a: Slovenský plátce, živnostník, fyzická osoba se sídlem v Malackách, vystaví 20. 9. 2017 daňový doklad českému plátcovi se sídlem v Břeclavi. Předmětem plnění jsou **pokryvačské práce na budově** obecního úřadu v Rohatci. Služby jsou poskytovány od 15. září do 31. října 2017 a zaplacený budou až po úplném poskytnutí. V tomto případě je po novele **DUZP** stanoveno **již k 15. září**, místo plnění je v ČR (§ 10) a odběratel musí odvést daň v DP za září 2017 (zároveň má právo uplatnit si nárok na odpočet).

Příklad 2b: Rakouská reklamní agentura poskytuje **reklamní služby** českému plátcovi se sídlem ve Vyšším Brodě. Na služby na období 1. 10. 2017 až 31. 12. 2017 vystavila doklad již 5. 10. 2017. Zde platí, že místo plnění je určeno podle základního pravidla (§ 9 odst. 1) a plnění je tedy uskutečněno a daň bude odvedena až **dnem poskytnutí** služby (§ 24 odst. 2 písm. b).

Obdobné pravidlo po novele platí i pro **poskytování služeb** s místem plnění **mimo tuzemsko** (§ 24a), kdy rovněž vzniká povinnost přiznat plnění též **v návaznosti na vystavený doklad** – jde-li o službu s jiným než se standardním určením místa plnění podle § 9 odst. 1.

Pořízení zboží

Zpřesnění definice *pořízení zboží* z jiného členského státu (§ 16) přináší jistotu výkladu pro situace, kdy pořizovatel, např. český plátce, pořizuje zboží od německého plátce, ale fyzické dodání zboží probíhá např. z Rakouska do ČR. Zboží tedy nemusí být dodáno výhradně ze státu, jehož DIČ poskytne dodavatel, ale i odjinud z EU – a stále jde o „pořízení zboží“. Jinak řečeno, **dodavatel nemusí být registrován jako plátce v místě zahájení přepravy zboží**.

Novelizováno je rovněž ustanovení § 11 – **místo plnění** při pořízení zboží. Z upřesněného znění (které neznamená systémovou změnu) vyplývá, že pokud např. pořizovatel pořizuje

zboží na české DIČ („DIČ, pod nímž pořizovatel zboží pořídil“), ale zboží je dodáváno z Maďarska na Slovensko, nemá český plátce v ČR nárok na odpočet (měl se zaregistrovat na Slovensku a tam pořízení zboží jak přiznat, tak odpočet i nárokovat).

Pokud se však v našem příkladu plátce na Slovensku neregistruje a daň tam neodvede, musí ji odvést v ČR (bez možnosti nárokovat odpočet).

Vývoz zboží – prokazování

Podle novelizovaného § 66 odst. 4 se vývoz zboží prokazuje takřka zásadně **rozhodnutím celního úřadu**, jen v případech *ústního* celního prohlášení lze vývoz prokázat „jinými důkazními prostředky“.

Opakovaná plnění

Zákon již nepoužívá pojem *opakované plnění*. Ale nově je zakotveno, že v případech **tuzemského plnění s dobou delší než 12 měsíců** vzniká povinnost přiznat daň **k poslednímu dni roku následujícího** po roce, ve kterém bylo poskytování tohoto plnění započato (návaznost na čl. 64 Směrnice, resp. viz § 21 odst. 8 po novele).

Tím není dotčeno, tj. nadále platí, speciální ustanovení pro **osvobozený nájem nemovitých věcí** (nyní § 21 odst. 9), kde je povinnost uvést hodnotu plnění nejpozději za poslední zdaňovací období kalendářního roku.

Příklad 3a: Od 1. 9. 2017 je mezi plátcem uzavřena smlouva o poskytování ekonomického poradenství v souvislosti se zahraniční investicí odběratele, a to na dobu 5 let. Nejpozději **k 31. 12. 2018** musí být služba vyfakturována a v DP za prosinec 2018 musí dodavatel odvést DPH na výstupu.

Příklad 3b: Vlastník administrativní budovy uzavře 1. 9. 2017 smlouvu s neplátcem na nájem části prostor, a to na dobu 5 let. Jde o plnění osvobozené bez nároku na odpočet. Pronajímatel musí první fakturu vystavit nejpozději **k 31. 12. 2017** a toto plnění (část plnění vztahující se k roku 2017) uvede do DP za prosinec 2017.

Virtuální měny

Příjemce zdanitelného plnění ručí po novele za daň nezaplacenou dodavatelem i v případě, že úplata je sjednána ve virtuální měně (bitcoin atp.).

Krádeže, manka, škody

Z nového § 78e vyplývá, že v případě zničení, ztráty či odcizení **dlouhodobého** majetku, *která nebudou řádně doložena*, bude povinnost **úpravy odpočtu daně uplatněné na vstupu při nákupu**. Prakticky to znamená povinnost vrátit dříve uplatněný nárok na odpočet.

Obdobná povinnost vrátit nárok na odpočet **platí i pro zásoby** (zboží, materiál) podle novelizovaného § 77.

Nárok na odpočet musí plátce vratet za zdaňovací období, kdy se o krádeži, manku atp. „dozvěděl nebo dozvědět měl a mohl“.

Agenturní zaměstnávání a reverse charge

Rozšíření režimu vnitrostátního reverse charge, tj. odvodu DPH odběratelem, se vztahuje na poskytování pracovníků pro **stavební nebo montážní práce** jinému plátcí a další ne příliš častá plnění (zprostředkování dodání investičního zlata).

Úprava odpočtu daně při prodeji dlouhodobého majetku

Povinnost úpravy vázaná na uskutečnění plnění (např. prodej majetku) se bude provádět ve zdaňovacím období, **kdy ke změně použití došlo**, nikoliv za poslední zdaňovací období kalendářního roku, jak tomu bylo před novelou (§ 78d). Jde např. o prodej automobilu, u kterého byl při pořízení uplatněn odpočet s užitím poměrného koeficientu a po 3 letech je tento majetek prodáván.

Nový institut „nespolehlivá osoba“

Jde o osoby, neplátce, které za takové prohlásí správce daně nebo vzniknou zrušením registrace

nespolehlivého plátce. Smyslem je zamezit návratu nespolehlivých plátců do systému, pokud zruší svou registraci a „s čistým štítem“ projeví snahu znovu se zaregistrovat coby plátce DPH.

Institut nespolehlivé osoby je upraven v nových ustanoveních § 106aa a § 106ab. V prvním z ustanovení je uvedeno, že „poruší-li, osoba, která není plátcem, **závažným způsobem své povinnosti vztahující se ke správě daně**, správce daně rozhodne, že tato osoba je nespolehlivou osobou“. Je zřejmé, že takto definovaný institut přesahuje oblast DPH, neboť se v citovaném ustanovení hovoří obecně o veškerých *povinnostech vztahujících se ke správě daně*. **Správa daně** je obecný pojem definovaný v § 1 odst. 2 daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.) vztahující se k veškerým daním českého daňového systému.

Dále je třeba poznamenat, že zákonem o DPH není definován „závažný způsob“ porušení povinností. Tedy až praxe ozřejmí rozsah uplatňování tohoto nového institutu.

■ Ing. Jana Vítková, Ph.D.

ING. JANA VÍTKOVÁ, PH.D.

Od roku 1995 odborný asistent na Fakultě financí a účetnictví, resp. na Fakultě managementu (1997–2003) VŠE v Praze. Od roku 1996 člen Komory daňových poradců ČR, provozuje vlastní daňovou praxi. Od roku 2009 spolupracuje se společností MIVO s.r.o.

Rozhovor s JUDr. Alenou Schillerovou, Ph.D., náměstkyní ministra financí ČR

Absolventka Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Pracovní kariéru ve finanční správě začala v roce 1991 jako právnička na Finančním úřadu Brno-venkov, kde se v roce 1994 stala vedoucí právního a exekučního oddělení. V letech 1995 až 2006 byla zástupkyní ředitele Finančního úřadu Brno-venkov, mezi roky 2006 a 2012 pak ředitelkou. Krátce pak pracovala jako zástupkyně ředitele a vedoucí Odboru metodiky a výkonu daní Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj (2013 až 2014) a ředitelka Odboru právního a daňového procesu Generálního finančního ředitelství (2014 až 2015). V lednu 2016 byla jmenována náměstkyní ministra financí ČR pro daně a cla. Externě spolupracuje s Právníkou fakultou Masarykovy univerzity, od roku

2009 je členkou vědecké rady Fakulty podnikatelské VUT v Brně. Věnuje se také přednáškové činnosti pro odbornou veřejnost a Komoru daňových poradců ČR. Spoluautorka odborných publikací.

Co je podle Vašeho názoru nejdůležitější změnou v rámci tzv. „daňového balíčku“ účinného od 1. července 2017?

Předně bych chtěla uvést, že u „daňového balíčku“ si nejvíce cením právě toho, že jde o balíček, tedy o soubornou novelu celkem sedmi zákonů v daňové oblasti. Zařazením zásadních i méně zásadních změn do jedné novely se, podle mého názoru, zvyšuje přehlednost právních předpisů pro daňovou veřejnost. Určitou nevýhodou bylo poměrně velké množství předložených pozměňovacích návrhů – v Poslanecké sněmovně jich bylo celkem 39 a v Senátu dalších 9 – a zdržení průběhu legislativního procesu, kvůli němuž musela být plánovaná účinnost nejprve posunuta z prvního ledna na prvního dubna, avšak nakonec fakticky nastala až prvního července kvůli pozměňovacímu návrhu Senátu ke zdaňování u stavebních pozemků.

Vybrat nejdůležitější změnu v rámci „daňového balíčku“ samozřejmě není jednoduché. Zákon reaguje jak na požadavky praxe, např. řešením problematiky virtuálních měn, usnadněním placení daní platební kartou, zavedením daňového odpisování svěřeného majetku příspěvkovými organizacemi územních samosprávných celků, odpisování technického zhodnocení i jiným ekonomickým uživatelem než je nájemce nebo uživatel finančního leasingu nebo nastavením doby odpisování nehmotného majetku jako minimální. Zákon dále reaguje na judikaturu Soudního dvora EU, např. v případě úroku z daňového odpočtu, ale zároveň obsahuje řádné novely zákona o daních z příjmů a záko-

na o DPH. Změn bylo však ještě mnohem více, přičemž ze své pozice úředníka si nejvíce vážím věcné a velmi kvalitní spolupráce s odbornou veřejností při jejich přípravě, za což bych chtěla poděkovat.

Jak hodnotíte z hlediska výběru daní fungování kontrolních hlášení a evidence tržeb?

Kontrolní hlášení i evidence tržeb byly zavedeny především s cílem narovnat podnikatelské prostředí, tedy zásadně omezit situaci, kdy plátce prostřednictvím neplacení daní získává konkurenční výhodu oproti poctivým podnikatelům. Každé z těchto opatření systémově reaguje na konkrétní typy daňových úniků.

Od zavedení kontrolního hlášení brzy uplynou již dva roky a proto je s tímto odstupem o něco snazší hodnotit jeho efekty. Toto opatření cílí na problém takzvaných fiktivních faktur a na karuselové podvody, kdy se DPH „ztrácí“ v rámci komplikovaných a často velmi nepřehledných distribučních řetězců. Data z kontrolních hlášení, resp. jejich zpracování v systému takzvané lehké a těžké analytiky, zcela zásadním způsobem pomáhají finanční správě včas identifikovat rizikové transakce, na které se poté zaměřuje kontrolní činnost. Díky tomuto systému práce přineslo kontrolní hlášení za první rok svého fungování 12 miliard korun, což přibližně odpovídá částce, o níž se snížil objem vyplacených nadměrných odpočtů mezi roky 2015 a 2016. Inkaso DPH roste rekordním způsobem i v roce 2017, na čemž se kromě hospodářského růstu podílí právě kontrolní hlášení a nově také EET, ježž přínos v tomto roce byl dříve odhadnut na 4,7 miliardy korun. Komplexní vyhodnocení přínosů EET dosud připravujeme. V tuto chvíli mohu např. prozradit, že celková přiznaná suma tržeb z EET přesáhla v polovině srpna 820 miliard korun a počet účtenek se přiblížil ke 2,5 miliardám. Kromě toho se každý může podívat na veřejně dostupná data o vývoji sektoru dopravy, ubytování a pohostinství a dalších služeb, z nichž jsou meziročně patrné některé mimořádně zajímavé nárůsty. Z technického hlediska systém doslova „šlape jako hodinky“ a my si velmi vážíme přístupu poplatníků, kteří se nenechali zmást některými dezinformacemi a do systému se zapojili včas a v souladu se zákonem.

V poslední době se objevují stížnosti některých daňových subjektů na postup finanční správy v souvislosti s registrací (dobrovolnou i zákonnou) za plátce DPH. Považujete tyto stížnosti za oprávněné?

K tomuto tématu jsem se za poslední rok a půl vyjadřovala již několikrát a nechala jsem si od finanční správy např. provést vyhodnocení běžné délky trvání registračního řízení a podobně. Z údajů, které mám k dispozici, vyplývá, že v roce 2016 více než 50 procent žádostí o dobrovolnou registraci k DPH bylo vyřízeno za dobu kratší než 15 dní. Musíme si však uvědomit, že podmínky registrace jsou velmi důležitou součástí ochrany systému DPH, resp. všech poctivě podnikajících plátců. Postup finanční správy má přitom oporu jak v harmonizované úpravě DPH, tak v evropské judikatuře. Když se na danou problematiku podívám s odstupem, postup finanční správy byl v porovnání s ostatními zeměmi EU historicky spíše benevolentní a ani dnes nepřistupuje finanční správa k tzv. hloubkovým kontrolám žadatelů o registraci jako některé další státy. Věřím, že v naprosté většině případů probíhá registrace k DPH bez zásadních problémů, které by podnikatelům komplikovaly život.

V jakém stavu je zvažovaná rekodifikace daní z příjmů?

Současný zákon o daních z příjmů je kazuistický a kvůli neustále se vrstvicím se požadavkům na úpravu nových a nových konkrétních situací a zavádění dalších a dalších výjimek byly do zákona nesystémově přidávány instituty a mechanismy, které zákon činí nepřehledným a co hůře vytvářejí prostor pro daňové distorze a narušují daňovou neutralitu. Tím vzniká i velký prostor pro nežádoucí daňovou optimalizaci. Složitý zákon rovněž neumožňuje sestavit jednoduché daňové přiznání a komplikuje daňovou administrativu.

Na přípravě nového zákona o příjmových daních pracujeme již od počátku loňského roku. Veřejná konzultace k prvním řešením pro tento zákon proběhla již v říjnu 2016. V tuto chvíli počítáme s tím, že teze a myšlenky nového zákona stihneme připravit do podzimu, přičemž tento návrh bude obsahovat „čistý systém“ a nikoliv „politické parametry“, mezi které patří sazby,

slevy a podobně. Ty jsou samostatně součástí tzv. katalogu parametrů. Nová politická reprezentace, která vzejde z nadcházejících voleb, si poté bude moci na základě svých priorit zvolit podobu konkrétních parametrů a teprve poté půjde zákon do legislativního procesu. Legislativní text tedy představím až ve chvíli, kdy bude kompletní a bude obsahovat politické parametry.

Co z Vašeho pohledu považujete za prioritní úkoly z hlediska budoucí daňové legislativy?

Jedním z hlavních úkolů, na kterém v oblasti daňové legislativy pracujeme, je samozřejmě nový zákon o daních z příjmů, který jsme mimo jiné prezentovali jako součást takzvaného projektu MOJE daně dne 14. června 2016 a od té doby již mnohokrát. Dalším zásadním úkolem je příprava koncepce samovyměření, které je rovněž součástí projektu MOJE daně. Zkušenosti s přípravou daňové legislativy mě však naučily, že zásadní legislativní změny je třeba připravovat i s ohledem na to, jaké budou jejich nároky na práci finanční nebo celní správy, respektive na přípravu nezbytného IT řešení. Proto při přípravě obou zmíněných legislativních změn zvažujeme i jejich nároky na nezbytné změny na straně finanční správy.

Mezi další důležité úkoly z oblasti daňové legislativy patří např. implementace evropské směrnice ATAD, tedy směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem a směrnice DAC 5, jejíž transpozice může být narušena skončením funkčního období současné Poslanecké sněmovny. Kromě toho samozřejmě pracujeme na „řádných“ novelách zákonů o DPH, o daních z příjmů a o spotřebních daních (např. v souvislosti se zavedením nových „nehořících cigaret“ či se zavedením elektronického systému sledování pohybu vína a meziproductů). Pochopitelně předpokládám, že další úkoly z oblasti daňové legislativy vyplynou z programového prohlášení příští vlády, respektive plánu legislativních prací.

Jste známa jako velký odborník v daňové oblasti, jak čerpáte energii pro svou práci?

Jsem zvyklá na vysoké pracovní tempo, ale vždy potřebuji mít pocit, že práce někam směřuje. Nejvíce si odpočinu o víkend, když mohu pohlídat vnuka. Jinak moc ráda lyžuji, takže jezdíme každý rok na hory. Doufám, že se mi to letos podaří odjet aspoň na pár dnů. Lyžování je můj nejoblíbenější sport.

*Děkuji za rozhovor
Ing. Tomáš Filinger*

SVAZ ÚČETNÍCH ČR, INSTITUT CERTIFIKACE ÚČETNÍCH, A.S.,
KOMORA CERTIFIKOVANÝCH ÚČETNÍCH A ACCA

Vás srdečně zvou na

OSLAVU ÚČETNÍ PROFESY V ČR KE 20. VÝROČÍ SYSTÉMU CERTIFIKACE ÚČETNÍCH V ČR,

která se uskuteční dne 22. listopadu 2017 od 15 hodin
v Paspově sále budovy Staropramenu v Praze na Smíchově
Nádražní 84, Praha 5.

*Součástí setkání bude slavnostní předávání certifikátů.
Od 18 hodin následuje raut a volná diskuse.*

Bližší informace budou upřesněny na našich internetových stránkách.

Stručně k novele procesního řízení při ukládání pokut za přestupky podle zákona o účetnictví

Zhruba před rokem jsme se na těchto stránkách společně poprvé zastavili nad novým zákonem o přestupcích. Roční legisvakanční lhůta uběhla jako voda a zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nabyl k 1. 7. 2017 účinnosti. Téměř celý rok však trvalo čekání na schválení tzv. „změnového zákona“. A jak už to, bohužel, v naší legislativě často bývá, dočkali jsme se opět těsně před nabytím účinnosti přestupkového zákona.

Těsně před prázdninami vyšel ve Sbírce zákonů zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. Uvedený doprovodný zákon novelizoval cca 250 zákonů, které v sobě upravovaly sankční odpovědnost za správní delikty. Mezi těmito zákony byl novelizován i „náš“ zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Obecně u všech zvláštních zákonů se novela projevila shodně:

- správní delikty se přejmenovávají na přestupky,
- ruší se veškerá ustanovení o lhůtách,
- ruší se bloková pokuta a místo ní se užije příkaz na místě.

Z podstaty věci se zákona o účetnictví nedotkl třetí okruh změn. První dva se již v poslední novele zákona odrazily, a to terminologicky v § 37a a v § 37aa, současně pak zrušením procesních ustanovení v § 37ab, z něhož zůstala nadále v platnosti pouze příslušnost k projednávání přestupků finančním úřadem. Byť i toto ustanovení je zde spíše pro jednodušší orientaci v právu, neboť prvotně tato pravomoc finančních úřadů vychází ze zákona o finanční správě.

Jaký je tedy dopad novely zákona o účetnictví konkrétně? Terminologickou změnu snad ani není třeba mnoho komentovat. Rozlišení přestupku a správního deliktu pro nepodnikající, respektive podnikající účetní jednotky opravdu postrádalo smyslu. Snad jen, že pojem přestupek v nás dlouhodobě budí dojem pouze mírného

prohřešku. Vyšší společenská nebezpečnost je samozřejmě znakově trestných činů, ale nezapomeňme, že i správní trestání, v jehož poli se v rámci přestupků pohybuje, je uchopeno stále precizněji a jako donucovací prostředek pro dodržování zákonů v širokém spektru správního práva může mít i „pouhý“ přestupek pro pachatele při výšce pokuty až fatální důsledky.

Ohledně orgánu, který by byl k řízení o přestupku podle zákona o účetnictví oprávněn, nenastala žádná změna. Dlouhodobě je k vedení takového řízení oprávněn finanční úřad, přičemž místní příslušnost se určuje obecně v souladu se správním řádem. V podstatě se § 37ab zúžil v zákoně o účetnictví na tento jediný (nečíslovaný) odstavce. Ostatní odstavce předmětného paragrafu byly zrušeny zcela, a abychom měli představu, jaký bude postup při případném řízení o přestupku na poli účetnictví, budeme muset nahlédnout na obecnou právní úpravu.

Zrušení odstavce (1) „Právník osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila“ se rozhodně nemusíme bát, neboť nový přestupkový zákon obsahuje v § 21 odst. 1 prakticky totožné ustanovení. Současně dává nová právní úprava zproštění se odpovědnosti za přestupek další mantinely. Ihned v návazném odstavci je dáno, že důvodem zproštění není nevykonávaná dostatečná kontrola nad osobou, která přestupek fakticky způsobila. Mluvíme totiž o tzv. přičitatelném chování právnické osobě (obdobně podnikate-

li fyzické osobě). V našem oboru se tak znovu dostává do popředí potřeba kvalitního výběru osoby, která účetní agendu fakticky vykonává. V každém případě naplnění těchto liberačních důvodů musí prokázat správním orgánu sama právnícká osoba.

Pro úplnost doplníme, že nový přestupkový zákon uchopil i tzv. okolnosti vylučující protiprávnost, jako jsou krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné užití zbraně. Samozřejmě na poli přestupků za účetnictví nejsou tyto okolnosti zpravidla aplikovatelné, ačkoli např. pro přípustné riziko, bychom praktické příklady našli.

Zrušení odstavce (2) „*Při určení výše pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a okolnostem, za kterých byl spáchán. Od uložení pokuty za správní delikt podle § 37a odst. 1 písm. r) nebo s) lze upustit*“ je další změnou v novele zákona. V tomto případě lze jednoznačně hovořit o posunu k daleko preciznější právní úpravě. Zatímco dosud závisela aplikace uložení a výše sankce na správním uvážení aplikujícího finančního orgánu, které prakticky nemělo žádné zákonné hranice a v případě sporu se musela vyhledávat judikatura či analogie s trestním právem, přinesla nová přestupková úprava výraznou změnu.

V přestupkovém zákoně definuje § 37 příkladný katalog pod písmeny a) až i) k jakým okolnostem je nutno přihlédnout při určení nejen výměry, ale i druhu trestu. Rozbor jednotlivých ustanovení by přesáhl rozsah tohoto příspěvku, uvedu tedy alespoň klasicky povahu a závažnost přestupku, přitěžující i polehčující okolnosti, ale také např. osobní poměry pachatele, délka pokračování, míra přiblížení se k dokonání přestupku apod. Obecnější pojmy pak mají dále svůj příkladný výčet, a to prvky určující povahu a závažnost přestupku v § 38 (např. význam chráněného zájmu nebo okolnosti spáchání), polehčující okolnosti v § 39 (např. věk blízký věku mladistvých, účinné napomáhání objasňování přestupku), ale i přitěžující okolnosti v § 40 (např. opakování přestupků, zneužití funkce k jejich páčání).

Nový zákon o přestupcích též stanoví katalog správních trestů. V zákoně o účetnictví ovšem zůstalo shodné nastavení systému pokut, které jsou u většiny skutkových podstat dány v maxi-

mální výši procentem z úhrnu aktiv celkem. Tam, kde stanoví zákon o účetnictví pokuty v absolutní částce, lze využít ustanovení § 44 přestupkového zákona, podle něhož je možné mimořádné snížení výměry pokuty, a to až na jednu pětinu sazby. Toto lze aplikovat např. je-li zatím přestupek ve stádiu pokusu nebo by pokuta byla vzhledem k poměrům pachatele nepřiměřeně přísná. Všechny speciální zákony se sjednotily u skutkových podstat na terminologii, že za přestupek „lze“ uložit pokutu. Výkladově se tak pomocí § 36 přestupkového zákona dostáváme do roviny, že v případě viny, bude možné namísto pokuty uložit napomenutí, které je také správním trestem.

Konečně se v významných procesních ustanovení v zákoně o účetnictví ruší odstavec (3) „*Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.*“ Uvedené ustanovení směřuje k zániku odpovědnosti za přestupek, které je opět v nové právní úpravě pojato mnohem detailněji. Paragraf 29 uvádí jako důvody zániku odpovědnosti za přestupek kromě uplynutí promlčecí doby, také obecné důvody jako úmrtí fyzické osoby, zánik právnické osoby a amnestie. Promlčecí doba podle § 30 činí s novou právní úpravou jeden rok nebo tři roky, pokud je horní hranice pokuty alespoň 100 000 Kč. U přestupků v oboru účetnictví tak vzniká otazník, neboť výměry sankcí nesměřují ke konkrétní částce pokuty. Měla by v tomto případě být tedy aplikována obecná právní zásada „v nejasnostech ve prospěch“ a aplikována by měla být jednorozhodná promlčecí doba. Přičemž promlčecí doba, jak stanoví § 31, počíná běžet dnem následujícím po spáchání přestupku, tj. ukončení jednání, jímž byl přestupek spáchán. Byť toto ustanovení vypadá pro naši účetní praxi na první pohled velmi vstřícně oproti dosavadním třem letům, vezmeme-li v úvahu vydefinování přestupků jako pokračujících či trvajících (o jejich aplikaci na účetní praxi jsme se na těchto stránkách zabývali před rokem), kde se start běhu promlčecí doby může posouvat výrazně do budoucna, bude právě start běhu promlčecí doby pravděpodobně v procesu ukládání sankcí za účetnictví velkým jádrem případného sporu. Nově také bylo v § 32 uchopeno stavení a přeru-

šení promlčecí doby. Do promlčecí doby se tak nezapočítává např. doba trestního či soudního řízení. Přerušeni se pak bude nejčastěji týkat oznámení o zahájení řízení o přestupku. V případě přerušeni běhu promlčení doby zanikne odpovědnost za přestupek nejdéle za tři roky, případně za pět let, v návaznosti na výše popsanou horní hranici pokuty.

Ze zbývajících ustanovení § 37ab zákona o účetnictví jsme již zmínili, že odstavec (4) prakticky jediný zůstal v zákoně o účetnictví v platnosti. Odstavec (5), tj. shodné nahlížení na podnikající fyzické osoby a osoby právnické byl sice zrušen, ale obdobně vyplývá z přestupkového zákona z § 23. Ten však navíc upřesňuje, že pokud přestane být fyzická osoba podnikatelem, její odpovědnost za přestupek nezaniká.

A konečně, pokud se bavíme o nové právní úpravě, nemůžeme nikdy pominout na první pohled nenápadná přechodná ustanovení. Naopak, právě od nich bychom často čtení nové právní úpravy měli začínat. V řízení o přestupcích je dán v přechodných ustanoveních velký význam tzv. nepravé retroaktivity. Najdeme ji v § 112. Významný je odst. 1, který říká, že odpovědnost za přestupky se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. skutky spáchané do 30. 6. 2017. Pokud však o nich nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, je třeba zvažovat, zda nová právní výměra není pro pachatele výhodnější. Obdobně řeší odst. 3 určení druhu a výměry sankce, kdy se skutky spáchané do 30. 6. 2017 hodnotí podle stávajících předpisů. Pokud však nebylo pravomocně rozhodnuto, je nutno užít minimálně §§ 37–40 zákona (výše popsané rozhodovací procesy při ukládání sankce), pokud je to pro pachatele výhodnější. Nová

právní úprava zpravidla výhodnější je, ale mějme v případě potřeby na paměti, že ve vztahu k běhu promlčecí doby, bude ještě několik následujících let žádoucí právní úpravy pro jistotu porovnat, případně se legitimně výhodnější právní úpravy dovolat.

Shrňme závěrem, že nový přestupkový zákon je výsledkem dlouhodobě potřebné reformy správního trestání a přinesl řadu důležitých právních principů. Zákon o přestupcích je tak beze sporu krokem vpřed ve správním trestním řízení, není to ovšem zákon jediný. Stále je třeba mít na zřeteli příslušný hmotně právní zákon – pro nás zákon o účetnictví, který může obsahovat i některá procesní ustanovení, která budou vždy aplikována prvořadě. V aplikaci pak pokračuje proces podle zákona č. 250/2016 Sb., zkráceně „přestupkový zákon“. Nesmíme ale pominout ani zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který i nadále zůstává základní normou správního řízení a má propracovanu řadu ustanovení, která přestupkový zákon neřeší. Aplikaci práva v konkrétní kauze pak doplní v případě potřeby i analogie s trestním právem nebo aplikace právních zásad a judikatury.

■ **Mgr. Ing. Magdalena Králová**

Tématu sankcí ze zákona o účetnictví a zákona o přestupcích ve vztahu k účetnictví bude věnován seminář Mgr. Ing. Králové v Praze dne 10. října 2017.

MGR. ING. MAGDALENA KRÁLOVÁ

Účetní expertka, daňová poradkyně, viceprezidentka SÚ ČR a předsedkyně dozorčí komise Komory certifikovaných účetních. Absolventka VŠE v Praze a Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 2001 se věnuje poskytování služeb účetního a daňového poradenství jako OSVČ, v roce 2009 založila společnost MK ekonomika s.ro.

Nová pravidla ochrany osobních údajů

Evropský parlament přijal vloni nové nařízení, tzv. obecné nařízení o ochraně osobních údajů¹ (General Data Protection Regulation, dále také „GDPR“), které zásadním způsobem změní evropskou legislativu v oblasti ochrany osobních údajů. Pro všechny subjekty (soukromé i veřejné), které zpracovávají osobní údaje občanů Evropské unie, znamená GDPR vznik nových povinností v souvislosti se zvýšením ochrany a práv občanů Evropské unie. Nařízení nabude účinnosti 25. 5. 2018 a v České republice nahradí současnou právní úpravu ochrany osobních údajů² (podrobněji na semináři dne 30. 11. v Praze).

PŘÍSNĚJŠÍ PRAVIDLA HRY

Orgány dohledu budou při prosazování pravidel přísnější a jejich porušení může být tvrdě sankcionováno. Nejvyšší pokuta podle stávající právní úpravy činí až 10 mil. Kč. GDPR tuto částku razantně navyšuje.

V případě závažného pochybení může být orgánem dozoru (v českém prostředí Úřadem pro ochranu osobních údajů) udělena pokuta až do výše 20 mil. EUR nebo v případě podniku až do 4 % z celkového ročního světového obrátu. Udělením pokuty není dotčeno právo subjektů údajů na náhradu způsobené újmy.

Proto je důležité pochopit rizika a především nové povinnosti související se zpracováním osobních údajů, kterým budou společnosti a organizace čelit. Mezi významné změny patří:

- nová práva subjektů údajů, jako např. právo být zapomenut, právo na přenositelnost osobních údajů, právo na bezplatnou první kopii osobních údajů, právo na omezení zpracování osobních údajů,
- přísnější požadavky na zpracování osobních údajů; všechny operace s osobními údaji musí být evidovány,

- náročnější požadavky na zajištění organizačních a technických opatření,
- povinnost zpracovat posouzení dopadu na ochranu osobních údajů,
- povinnost ustavit roli pověřence pro ochranu osobních údajů,
- nové náležitosti smlouvy o zpracování osobních údajů uzavřené mezi správcem³ a zpracovatelem⁴,
- širší informační povinnost vůči subjektům údajů a
- přísnější požadavky na podobu souhlasu a výslovně stanovené právo souhlas odvolat.

CO JE OSOBNÍ ÚDAJ?

Osobní údaje jsou informace o lidech – tedy o fyzických osobách. Právní předpisy fyzické osoby v souvislosti s osobními údaji, které se k nim vztahují, označují jako subjekty údajů.

Aby byla informace osobním údajem, musí splňovat tři klíčové znaky.

- Osobním údajem je jakákoliv informace (bez ohledu např. na kvalitu nebo pravdivost této informace).
- Tato informace se musí vztahovat k fyzické osobě.

¹) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

²) Očekává se velká novela zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

³) Fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů. (čl. 4 odst. 7 GDPR).

⁴) Fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce. (čl. 4 odst. 8 GDPR).

- Fyzická osoba musí být těmito údaji či na jejich základě identifikovatelná a odlišitelná od jiných fyzických osob. Mohou nastat dvě situace:
 - lze vytvořit přímý vztah mezi údajem a fyzickou osobou – jde o přímou identifikaci (určenost),
 - nelze vytvořit přímý vztah mezi údajem a fyzickou osobou. Existuje však možnost opatřit si další údaj a spojit jej s původním údajem a fyzickou osobu tak identifikovat – jde o nepřímou identifikaci (určitelnost).

STAV PŘED NABYTÍM ÚČINNOSTI GDPR

Výchozím právním předpisem Evropské unie, který upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů, je do 25. 5. 2018 směrnice 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců a v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Členské státy Evropské unie mají svoji národní právní úpravu, která směrnici implementuje. Česká republika ještě před vstupem do Evropské unie přijala zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů (ZOOÚ).

OBECNÉ NAŘÍZENÍ O OCHRANĚ OSOBNÍCH ÚDAJŮ (GDPR)

Mezi uváděné cíle nového GDPR patří posílení práva fyzických osob na ochranu osobních údajů a dále usnadnění volného pohybu osobních údajů v rámci jednotného digitálního trhu Evropské unie. GDPR také reaguje na požadavky judikatury a její závěry zapracovává přímo do svého textu. GDPR je právním aktem Evropské unie. Patří k sekundárním pramenům evropského práva. Nařízení Evropské unie jsou přímo použitelná a pro fyzické a právnické osoby závazná. V případě rozporu vnitrostátního práva s nařízením Evropské unie, má nařízení zásadně přednost před ustanovením právního předpisu vnitrostátního původu (zásada aplikační přednosti). Zvolená forma nové právní úpravy ochrany osobních údajů souvisí se snahou více sjednotit pravidla⁵

v této oblasti napříč Evropskou unií. GDPR se vztahuje na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů a na neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny (věcná působnost). Nevztahuje se např. na zpracování osobních údajů prováděné fyzickou osobou v průběhu výlučně osobních či domácích činností.

Jak bylo uvedeno výše, GDPR dopadne na každého správce nebo zpracovatele osobních údajů, který má provozovnu v Evropské unii (místní působnost). Nová úprava bude platit i pro správce nebo zpracovatele, kteří nejsou usazeni v Evropské unii, ale nabízejí zboží nebo služby subjektům údajů v Evropské unii nebo monitorují jejich chování.

ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Zpracování je jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů.

Zpracování může být opakované nebo jen jednorázové. Zpracováním je jakýkoliv zásah do osobního údaje, tedy např. také jeho likvidace. Zpracováním jsou zejména následující úkony s osobními údaji: shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, výmaz nebo zničení.

Zpracování může být prováděno pomocí automatizovaných prostředků (tedy např. pomocí počítačové databáze) nebo manuálně (příruční kartotéka).

GDPR stanoví předpoklady, které musí být splněny, aby mohly být zpracovávány osobní údaje. Osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem, zejména musí existovat alespoň jeden z titulů pro zpracování osobních údajů. Správce musí respektovat práva subjektů údajů, osobní údaje zabezpečit a dodržovat další jemu stanovené povinnosti.

⁵ S tímto cílem je však v rozporu možnost členských států v případech vymezených GDPR (až 120 výjimek) se od GDPR odchýlit.

Zpracovávat osobní údaje je možné, pokud:

- subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů,
- zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost tohoto subjektu údajů,
- zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje,
- zpracování je nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby,
- zpracování je nezbytné pro splnění úkolu pověřeného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, nebo
- zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

Zpracování osobních údajů je považováno za povolené, pokud správce splní alespoň jeden z uvedených titulů zpracování.

RIZIKOVĚ ORIENTOVANÝ PŘÍSTUP

GDPR je postaveno na rizikově orientovaném přístupu. To znamená, že správce a zpracovatel osobních údajů musí hodnotit zamýšlené činnosti a procesy zpracování údajů z hlediska rizik, které z těchto činností a postupů plynou pro práva a oprávněné zájmy subjektů údajů. Správci a zpracovatelé jsou povinni na základě identifikovaných a zhodnocených rizik zavést přiměřené kontrolní mechanismy a opatření, které zajistí dodržování povinností stanovených GDPR a ochranu práv subjektů údajů.

Praktickým dopadem rizikově orientovaného přístupu je nutnost zpracovávat a aktualizovat analýzu rizik, ať už jako

- východisko pro přijetí opatření pro zajištění souladu s GDPR a pro zajištění bezpečnosti osobních údajů,
- pro účely zhodnocení nutnosti provést posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, a nebo
- z důvodu plánování činnosti a kontrol pověřence pro ochranu osobních údajů.

Výhodou rizikově orientovaného přístupu je možnost prioritizace úkolů podle jejich důležitosti a alokování zdrojů na činnosti a opatření, která jsou skutečně nezbytná.

VÝZNAMNÉ POVINNOSTI SOUVISEJÍCÍ SE ZPRACOVÁNÍM OSOBNÍCH ÚDAJŮ A PŘÁVA SUBJEKTŮ ÚDAJŮ

GDPR zavádí řadu nových (či významně upravených) povinností pro správce a zpracovatele osobních údajů a rozšiřuje práva subjektů údajů. Níže uvádíme ty nejdůležitější povinnosti, s kterými by se společnosti a organizace měly blíže seznámit.

PŘÁVO NA PŘÍSTUP K OSOBNÍM ÚDAJŮM

Již podle stávající právní úpravy (ZOOÚ) musí správce osobních údajů poskytnout informaci subjektu údajů o jeho osobních údajích, které správce zpracovává. Novinkou stanovenou GDPR je povinnost správce poskytnout kopii zpracovávaných osobních údajů. První kopii musí poskytnout zdarma. Subjekt údajů má právo zvolit podobu, v jaké se mu informace poskytnou (čl. 15 GDPR).

PŘÁVO BÝT ZAPOMENUT

Subjekt údajů má, obdobně jako dosud, právo požadovat vymazání osobních údajů, pokud odvolal souhlas s jejich zpracováním nebo osobní údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny. Právo na výmaz se neuplatní, např. pokud je zpracování nezbytné pro splnění právní povinnosti vyžadované zákonem, pro splnění úkolu ve veřejném zájmu, nebo pro splnění úkolu při výkonu veřejné moci.

GDPR nově stanoví, že provozovatelé internetových prohlížečů jsou povinni odstranit také osobní údaje z vyhledávačů a zároveň informovat správce údajů, kteří údaje zpracovávají, aby vymazali veškeré odkazy na tyto osobní údaje vč. jejich kopií (čl. 17 GDPR).

PŘÁVO NA PŘENOSITELNOST ÚDAJŮ

Subjekt údajů má nově právo získat osobní údaje, které se ho týkají, jež poskytl správci, ve strukturovaném, běžně používaném a strojově čitelném formátu, a právo předat tyto údaje jinému správci (čl. 20 GDPR).

PRÁVO ODVOLAT SOUHLAS

GDPR nově výslovně zakotvuje právo subjektu údajů kdykoliv odvolat svůj souhlas ke zpracování osobních údajů. Odvolat souhlas musí být stejně snadné jako jej poskytnout (čl. 7 GDPR).

POVINNOST VÉST ZÁZNAMY O ZPRACOVÁNÍ

Povinnost vést záznamy o zpracování nahradí oznamovací povinnost podle § 16 ZOOÚ (čl. 30 GDPR).

POVINNOST VYPRACOVAT POSOUZENÍ VLIVU NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Zpracovat posouzení vlivu na ochranu osobních údajů bude povinné u zpracování, která na základě své povahy, rozsahu a účelu mohou představovat vysoké riziko z hlediska práv a svobod subjektů údajů.

Posouzení zahrnuje alespoň systematický popis zamýšlených operací zpracování a účely zpracování, posouzení nezbytnosti a přiměřenosti operací zpracování z hlediska účelů, posouzení rizik pro práva a svobody subjektů údajů a plánovaná opatření k řešení těchto rizik vč. záruk, bezpečnostních opatření a mechanismů k zajištění ochrany osobních údajů (čl. 35 GDPR).

POVINNOST PŘEDCHOZÍ KONZULTACE S ORGÁNEM DOZORU

Konzultovat zamýšlené zpracování s orgánem dozoru bude nutné v případě, pokud by z posouzení vlivu na ochranu osobních údajů vyplynulo, že zpracování je vysoce rizikové i po přijetí adekvátních opatření. Pokud by se dozorový úřad domníval, že by zamýšlené zpracování porušilo nařízení, bude moci uložit dočasné nebo i trvale omezení zpracování (čl. 36 GDPR).

POVINNOST ZAVÉST TECHNICKÁ A ORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ

GDPR stanoví správcům povinnost na základě analýzy rizik zavést vhodná technická a organizační opatření za účelem dosažení a prokázání souladu s GDPR (čl. 24 GDPR).

POVĚŘENEC PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pověřenec pro ochranu osobních údajů monitoruje soulad s GDPR, poskytuje poradenství a dává doporučení ohledně zpracování osobních údajů, plní úkoly v souvislosti s posouzením vlivu na

ochranu osobních údajů a je kontaktním místem pro orgán dozoru. Musí mít vědomosti z oblasti národní a evropské legislativy vč. znalosti GDPR, praxi v oboru ochrany osobních údajů a měl by mít také přehled v problematice řízení bezpečnosti informací (čl. 37–39 GDPR).

ZABEZPEČENÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Správce a zpracovatel osobních údajů jsou povinni tyto údaje chránit. Musí proto zavést vhodná technická a organizační opatření (GDPR čl. 32). Tato opatření je nutné navrhnout tak, aby byla úměrná rizikům pro subjekty údajů plynoucích ze zpracování těchto údajů.

Rizika proto musí být identifikována a musí být hodnocena z hlediska jejich pravděpodobnosti a dopadu do práv a chráněných zájmů subjektů údajů. Správce a zpracovatel při zavádění opatření přihlédnou také ke stavu techniky, nákladům na jejich zavedení, povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování osobních údajů.

Pokud je to vhodné, správce a zpracovatel osobních údajů zajistí:

- pseudonymizaci a šifrování osobních údajů,
- neustálou důvěrnost, integritu, dostupnost a odolnost systémů a služeb zpracování,
- obnovitelnost a dostupnost osobních údajů a přístup k nim včas v případě fyzických či technických incidentů,
- pravidelné testování, posuzování a hodnocení účinnosti zavedených technických a organizačních opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování.

Podle mezinárodních standardů lze rozumět:

- důvěrností zajištění, že informace jsou přístupné nebo sděleny pouze těm, kteří jsou k tomu oprávněni,
- integritou zajištění správnosti a úplnosti informací,
- dostupností zajištění, že informace je pro oprávněného uživatele přístupná v okamžiku její potřeby.

KDE ZAČÍT?

Společnosti a organizace by měly učinit vše podstatné k zajištění přípravy na GDPR co nejdříve, a to i s ohledem na plánování zdrojů k pokrytí výdajů na zajištění souladu. Změny prováděné na poslední chvíli mohou znamenat dodatečné náklady. Níže uvedený seznam může posloužit

jako inspirace pro nastartování činností vedoucích k dosažení souladu s požadavky GDPR.

1. Vymezte v organizaci odpovědnost za ochranu osobních údajů.
2. Vytvářejte mezi zaměstnanci povědomí o povinnostech v oblasti ochrany osobních údajů.
3. Zjistěte, jaké osobní údaje spravujete.
4. Aktualizujte informace, které musíte poskytovat subjektům osobních údajů o zpracování osobních údajů.
5. Prověřte, zda vaše stávající postupy zajistí dodržení všech práv subjektů údajů a ošetření souvisejících rizik.
6. Aktualizujte/vytvořte postupy pro vyřizování požadavků subjektů údajů.

7. Identifikujte právní tituly pro zpracování osobních údajů, která provádíte.
8. Prověřte, zda postupy k získávání a dokumentování souhlasu ke zpracování osobních údajů vyhovují požadavkům GDPR.
9. Vytvořte krizové plány pro případy porušení zabezpečení osobních údajů.
10. Při navrhování nových či při úpravě stávajících procesů a služeb hned od počátku zohledňujte požadavky GDPR a v případě, že identifikujete vysoké riziko pro práva subjektů údajů, proveďte posouzení vlivu na ochranu osobních údajů.

■ **Mgr. Stanislav Klika**

MGR. STANISLAV KLIKA

Jako senior manažer v BDO Audit s.ro. se zaměřuje na ochranu osobních údajů, kybernetickou bezpečnost, vnitřní kontroly, řízení rizik, interní audit a profesní rozvoj interních auditorů. Specialista interního auditu a vedoucí útvaru interního auditu. Absolvent Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Proč BDO?

PROKÁZANÉ ZKUŠENOSTI

- Zkušenosti s problematikou GDPR a auditu řízení bezpečnosti informací.
- Expertní tým skládající se z právních specialistů a odborníků na bezpečnost informací.

NADŠENÝ A DOSTUPNÝ TÝM

- Vysoká úroveň spoluúčasti zkušených senior manažerů a partnerů na zakázkách. Vysoký podíl certifikovaných auditorů a expertů (KAČR, CISA, Prince 2 Practitioner).
- Účelné řízení auditu podporující snahu o dodržení termínů a řešení veškerých zjištění a požadavků v reálném čase.

CENOVÁ POLITIKA

- Dlouhodobé udržování cenové úrovně.

- Fakturace dodatečných služeb a nákladů jen, když je předem sjednána.

PARTNERSTVÍ SE SÍTÍ/FIRMOU

S JISTOTOU SPLNĚNÍ VAŠICH POŽADAVKŮ

- Rozsáhlé sdílení know-how a odborníků, možnost poskytování našich služeb ve více jak 155 zemích.
- Budeme pracovat v těsném kontaktu s Vámi, abychom byli schopni dodávat správná řešení, která vydrží dlouhodobě.

INOVATIVNÍ PŘÍSTUP

- Pružný přístup a metodika řízení auditu.
- Nápady pomáhající při Vašem růstu.

www.bdo.cz

Nová legislativa

(červen–srpen 2017)

ZE SBÍRKY ZÁKONŮ

Částka č. 61 – rozeslána dne 16. června 2017

ZÁKON Č. 170/2017 SB., kterým se mění některé zákony v oblasti daní (účinnost dnem 1. července 2017).

Částka č. 64 – rozeslána dne 22. června 2017

VYHLÁŠKA Č. 176/2017 SB., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě a při provádění hospodaření v lese (účinnost dnem 1. srpna 2017).

Částka č. 65 – rozeslána dne 26. června 2017

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 178/2017 SB., kterým se mění nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. srpna 2017).

Částka č. 66 – rozeslána dne 28. června 2017

ZÁKON Č. 183/2017 SB., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích (účinnost dnem 1. července 2017 s výjimkami).

Částka č. 67 – rozeslána dne 29. června 2017

NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU Č. 185/2017 SB., ve věci návrhu na zrušení § 2 a 3 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Částka č. 69 – rozeslána dne 30. června 2017

VYHLÁŠKA Č. 190/2017 SB., k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele) (účinnost dnem 1. července 2017).

VYHLÁŠKA Č. 191/2017 SB., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. července 2017).

Částka č. 72 – rozeslána dne 12. července 2017

ZÁKON Č. 199/2017 SB., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. července 2017).

ZÁKON Č. 202/2017 SB., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (účinnost dnem 1. listopadu 2017).

ZÁKON č. 203/2017 SB., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost dnem 1. ledna 2018 s výjimkami).

Částka č. 73 – rozeslána dne 14. července 2017

ZÁKON č. 204/2017 SB., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost dnem 3. ledna 2018 s výjimkami).

Částka č. 74 – rozeslána dne 14. července 2017

ZÁKON č. 205/2017 SB., kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony (účinnost dnem 1. srpna 2017).

ZÁKON č. 206/2017 SB., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost dnem 29. července 2017 s výjimkami).

Částka č. 75 – rozeslána dne 14. července 2017

NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU č. 207/2017 SB., ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Částka č. 82 – rozeslána dne 31. července 2017

ZÁKON č. 225/2017 SB., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost dnem 1. ledna 2018).

Částka č. 84 – rozeslána dne 31. července 2017

NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU č. 231/2017 SB., ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Částka č. 89 – rozeslána dne 18. srpna 2017

ZÁKON č. 249/2017 SB., kterým se mění zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění zákona č. 298/2016 Sb. (účinnost dnem 18. srpna 2017).

ZÁKON č. 250/2017 SB., o elektronické identifikaci (účinnost dnem 1. července 2018).

Zákon č. 251/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronické identifikaci (účinnost dnem 1. července 2018 s výjimkou).

ZÁKON č. 252/2017 SB., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 2. září 2017).

ZÁKON č. 254/2017 SB., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. září 2017).

Částka č. 90 – rozeslána dne 18. srpna 2017

ZÁKON č. 259/2017 SB., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost dnem 1. ledna 2018).

ZÁKON č. 260/2017 SB., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. ledna 2018).

Částka č. 92 – rozeslána dne 22. srpna 2017

NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU Č. 268/2017 SB., ve věci návrhu na zrušení § 160 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Částka č. 95 – rozeslána dne 28. srpna 2017

VYHLÁŠKA Č. 272/2017 SB., k provedení některých ustanovení zákona o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí (účinnost dnem 1. ledna 2018).

VYHLÁŠKA Č. 273/2017 SB., kterou se mění vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. ledna 2018).

VYHLÁŠKA Č. 274/2017 SB., kterou se mění vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), ve znění pozdějších předpisů (účinnost dnem 1. ledna 2018).

Částka č. 97 – rozeslána dne 30. srpna 2017

VYHLÁŠKA Č. 276/2017 SB., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů (účinnost dnem 1. ledna 2018).

ZE SBÍRKY MEZINÁRODNÍCH SMLUV

Částka č. 20 – rozeslána dne 19. června 2017:

SDĚLENÍ MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ Č. 37/2017 SB. M. S., o pozastavení provádění a výpovědi Smlouvy o zdanění příjmů z úspor a jejího prozatímního provádění mezi Českou republikou a Ostrovem Man (platnost dnem 23. února 2018).

Z PŘIPRAVOVANÉ LEGISLATIVY

SENÁT PARLAMENTU ČR

NÁVRH ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 112/2016 SB., O EVIDENCI TRŽEB, ve znění pozdějších zákonů. S navrhovanou účinností od 1. února 2018 návrh vyřazuje některé činnosti z oblasti zdravotnictví a sociálních služeb z působnosti zákona (senátní tisk č. 190)

V PŘIPOMÍNKOVÉM ŘÍZENÍ

NÁVRH VYHLÁŠKY, KTEROU SE MĚNÍ VYHLÁŠKA Č. 500/2002 SB., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Návrh vyhlášky byl předložen v souvislosti s transpozicí fakultativních ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnic Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS v návaznosti na zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě výše uvedených skutečností je navrženo:

- nahradit v rozvaze (Příloha č. 1 návrhu novely vyhlášky) stávající položku „B. Dlouhodobý majetek“ novou položkou „B. Stálá aktiva“;
- doplnit některé možnosti, která nabízí směrnice EU členským státům v rámci tzv. diskrece. Navíc již v rámci přípravy vyhlášky účinné od účetního období roku 2016 (vyhláška č. 250/2015 Sb.), probíhala diskuse s odbornou veřejností, z níž také vyplynuly následující navrhované změny.

Zejména se jedná o:

- a) rozšíření možností pro vykazování časového rozlišení aktiv a pasiv v rozvaze, které umožňuje směrnice EU,
 - b) zpřesnění odpisování goodwillu a nehmotných výsledků vývoje za situace, jestliže nelze odhadnout jejich dobu použitelnosti,
 - c) zrušení vykazování nehmotných výsledků výzkumu v rámci dlouhodobého nehmotného majetku. V souvislosti s touto novou úpravou je v Článku II. navrženo přechodné ustanovení, které stanoví, že navrhovaná úprava se nevztahuje na ty nehmotné výsledky výzkumu, které byly vykazovány přede dnem nabytí účinnosti této novely vyhlášky,
 - d) doplnění informací o výši položek za minulé účetní období i v případě přehledu o peněžních tocích,
 - e) sloučení současné rozvahové položky „A.IV.1. Nerozdělený zisk minulých let“ a „A.IV.2. Neuhrazená ztráta minulých let (-)“ do nové jediné položky „A.IV. Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let (+/-)“; tato úprava zjednoduší a zpřehlední vykazování nerozděleného výsledku hospodaření minulých let;
- doplnit novou metodu ocenění majetku reálnou hodnotou v případech změny kategorie účetní jednotky. Zákon o účetnictví v návaznosti na směrnici EU nepovoluje mikro účetním jednotkám (kromě zákonem vyjmenovaných účetních jednotek) oceňovat majetek reálnou hodnotou. Novela vyhlášky navrhuje postup při oceňování nebo „neoceňování“ majetku reálnou hodnotou, pokud dojde ke změně kategorie účetní jednotky;
 - doplnit nové ustanovení, které bude řešit přeměnu účetní jednotky, jež není obchodní korporací;
 - zafixovat právní stav pro vykazování, oceňování a zveřejňování informací o finančních nástrojích a operacích s nimi podle vyhlášky pro banky ve znění, které je účinné k 31. 12. 2017. Zachováním stávajícího přístupu k derivátům se docílí snížení administrativní zátěže.

Návrh novely vyhlášky dále obsahuje i některé ostatní změny, které souvisejí se změnami v jiných právních předpisech a změny legislativně technického charakteru. Navrhovaná účinnost od 1. ledna 2018.

■ Přípravil LZ

Ze Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

ROZHODNUTÍ Č. 3552/2017

Daň z přidané hodnoty: osoba povinná k dani; nárok na odpočet daně; použití práva Společenství

- I. Úplatný výkon funkce jednatele společnosti s ručením omezeným je samostatně vykonávanou ekonomickou činností ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, a proto je jednatel osobou povinnou k DPH.
- II. Při posuzování nároku společnosti s ručením omezeným na odpočet DPH je nutno otázku, zda jednatel – fyzická osoba při výkonu své funkce poskytl společnosti zdanitelné plnění, posuzovat přímo v intencích článků 9 a 10 směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, neboť poslední část § 5 odst. 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která vylučuje ze systému DPH činnosti fyzické osoby, jejíž příjmy jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti, je s touto směrnicí v rozporu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2016, čj. 2 Afs 100/2016-29)

ROZHODNUTÍ Č. 3562/2017

Správní řízení: řízení o určení právního vztahu

Za řízení, jež má přednost před řízením o určení právního vztahu ve smyslu § 142 odst. 2 správního řádu, lze považovat jen takové řízení, které z hlediska platného práva žadateli v jeho konkrétním případě garantuje možnost reálně dosáhnout věcného projednání sporné otázky. Takovým řízením není správní řízení, jež spornou otázku sice typově zahrnuje, avšak pro jeho zahájení nebyly splněny zákonné podmínky, a tudíž hrozí jeho zastavení bez meritorního posouzení sporného právního vztahu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, čj. 4 As 233/2016-39)

ROZHODNUTÍ Č. 3565/2017

Daňové řízení: úrok z nadměrného odpočtu; úrok z vratitelného přeplatku

- I. Nárok na úrok z nadměrného odpočtu náleží cí za dobu prověřování přesahující tři měsíce od konce rozhodného období za situace, kdy správce daně vyměří nadměrný odpočet ve správné výši, a nedojde tedy k nezákonnému jednání správce daně, je třeba uplatnit podle § 155 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Pokud však při prověřování a hodnocení odpočtu dojde k pochybení správce daně a ten vydá rozhodnutí, které je následně z důvodu nezákonnosti zrušeno, změněno nebo prohlášeno nicotným, náleží daňovému subjektu úrok podle § 254 daňového řádu.
- II. O úroku z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, se vydá rozhodnutí ve smyslu § 101 odst. 1 tohoto zákona. Z hlediska právní jistoty daňových subjektů a účinného přístupu k soudní ochraně je zásadní, aby se o existenci a výši nároku rozhodovalo na základě formalizovaného postupu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, čj. 2 Afs 15/2017-23)

ROZHODNUTÍ Č. 3566/2017

Daňové řízení: daňová kontrola; doměření daně

- I. V žalobě proti rozhodnutí o stanovení daně lze namítat nezákonnost daňové kontroly, která předcházela vydání tohoto rozhodnutí, i pokud žalobce nenapadl její nezákonnost zásahovou žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s.
- II. Dozví-li se správce daně jinak než na základě daňové kontroly (zejména z poznatků při správě jiných daní, z informací od jiných orgánů či soukromých subjektů nebo z vlastní vyhledávací činnosti) o skutečnostech či důkazech nasvědčujících tomu, že by daňovému

subjektu měla být určitá daň doměřena, je zásadně povinen daňový subjekt o tom zpravit a vyzvat jej podle § 145 odst. 2 věty první zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, k podání dodatečného daňového tvrzení.

(Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, čj. 1 Afs 183/2014-55)

ROZHODNUTÍ Č. 3567/2017

Daňové řízení: vyměření penále

- I. Povinnost uhradit penále z doměřené daně podle § 37b odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, vzniká pouze tehdy, jestliže je daň doměřována na základě daňově relevantní okolnosti, která nebyla tvrzena v řádném daňovém přiznání či dodatečném daňovém přiznání.
- II. Povinnost uhradit penále z doměřené daně nevzniká v situaci, kdy je daň doměřována na základě dodatečného daňového přiznání, ve kterém daňový subjekt tvrdí jak okolnosti daně zvyšující, tak okolnosti daně snižující, avšak správce daně uzná pouze okolnosti daně zvyšující (§ 37b odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků).

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2017, čj. 1 Afs 250/2016-48)

ROZHODNUTÍ Č. 3568/2017

Daň z příjmu právnických osob: dvojitý zdanění

K dvojitému zdanění ani k jiné újmě, které se snaží smlouvy o zamezení dvojího zdanění předejít, nedochází, pokud je daňový rezident České republiky (§ 17 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) ve státě zdroje povinen zdanit příjem, který je v České republice od daně osvobozen (§ 19 odst. 1 téhož zákona). Účelem mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění totiž není harmonizovat příslušnou daňovou úpravu, ale pouze určit, který stát je příslušný ke zdanění daného příjmu, a v případě dvojího zdanění stanovit způsob zamezení takovému zdanění.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2017, čj. 2 Afs 166/2016-35)

ROZHODNUTÍ Č. 3573/2017

Zaměstnanost: podnikání rodinného typu

Pracovněprávní vztahy při podnikání rodinného typu (typicky podnikání, na němž se podílejí druh a družka, rodiče a děti, sourozenci apod.) nejsou až na výslovné zákonné vylouky (§ 318 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, u manželů) právem vyloučeny, avšak v oblasti veřejného práva k nim nelze nikoho nutit, a to ani s poukazem na potřebu bránit nelegálnímu zaměstnávání.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, čj. 2 Ads 340/2016-46)

ROZHODNUTÍ Č. 3581/2017

Daň z příjmů: splatnost daně;

záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti

Splatnou daní ve smyslu § 152 odst. 1 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, je i záloha na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, byť je uhrazena plátcem této daně před 20. dnem daného kalendářního měsíce. Tato úhrada má tudíž na osobním daňovém účtu daňového subjektu přednost před úhradou nedoplatku na příslušenství daně ve smyslu § 152 odst. 1 písm. b) daňového řádu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2017, čj. 5 Afs 97/2015-26)

ROZHODNUTÍ Č. 3582/2017

Daňové řízení: zajištění daně

Nesplní-li správce daně povinnost ukončit účinnost rozhodnutí o zajištění daně podle § 168 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ačkoliv jsou pro to splněny podmínky, postupuje protiprávně a zasahuje do práv daňového subjektu, neboť jej odmítá zbavit povinnosti (strpět zajištění dosud nesplacené nebo dosud nestanovené daně), kterou již podle zákona nemá. Prostředkem obrany proti takovému jednání správce daně je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením podle § 82 s. ř. s.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2017, čj. 1 Afs 88/2017-39)

■ Připravil LZ

Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou zdaňování příjmů profesionálních sportovců

Dodatečnými platebními výměry správce daně doměřil žalobci za zdaňovací období let 2011 až 2013 daň z příjmů, kterých žalobce dosáhl jako profesionální fotbalista na základě profesionálních smluv uzavřených s fotbalovými kluby, a příjmů, kterých žalobce dosahoval za účast ve fotbalové reprezentaci. Současně mu bylo vyměřeno daňové penále.

Správce daně dospěl k závěru, že příjmy žalobce deklarované jím od data zápisu v živnostenském rejstříku jako příjmy ze živnosti ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, u nichž lze uplatnit paušálně vynaložené náklady ve výši 60% z těchto příjmů, takovým příjmem nebyly. Posoudil je jako příjmy z výkonu nezávislého povolání ve smyslu § 7 odst. 2 písm. b) zákona o daních z příjmů, u nichž je možné uplatnit paušálně vynaložené náklady ve výši 40% z těchto příjmů. S odkazem na § 2 živnostenského zákona, na bod 74 přílohy č. 4 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., podle něhož je obsahem náplně živnosti volně „*Provozování tělovýchovných zařízení a organizování sportovní činnosti*“ též činnost výkonných sportovců, případně rozhodčích, provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku, a na metodický pokyn Ministerstva průmyslu a obchodu č. 11/2000 k aplikaci živnostenského zákona v oblasti tělesné výchovy a sportu dovedil, že žalobce nerealizoval svou činnost v rámci fotbalového týmu jako kolektivního sportu samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, proto nešlo o příjmy z provozování živnosti. Odvolací finanční ředitelství odvolání žalobce zamítlo a platební výměry potvrdilo. Shodný závěr učinil i krajský soud.

Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství. Shledal, že jednotlivé znaky živnosti (provozování činnosti samostatně, vlastním

jménem a na vlastní odpovědnost) nejsou v případě profesionálního fotbalového hráče naplněny v „čisté“ podobě. Právní úprava však jednoznačně stanoví, že obsahem náplně činnosti „*Provozování tělovýchovných zařízení a organizování sportovní činnosti*“ je mj. též činnost výkonných sportovců provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku. Podmínky samostatnosti a za účelem dosažení zisku jsou v prováděcím nařízení uvedeny nadbytečně, jelikož se jedná o obecné podmínky, které musí být naplněny u každé živnosti (§ 7 zákona o daních z příjmů). Podstatným je, že právní úprava připouští činnost výkonného sportovce živnostenským způsobem, aniž by výslovně odlišovala činnost v individuálním a kolektivním sportu. Jestliže v České republice je s ohledem na nejasnost právní úpravy v zásadě možné vykonávat samostatnou činnost profesionálního sportovce podle § 7 zákona o daních z příjmů buďto jako živnost, nebo jako nezávislé povolání, nelze za daného právního stavu daňový subjekt nutit, aby zvolil ten způsob, který je vhodnější z hlediska fiskálních zájmů státu. Pokud stěžovatel vykonával činnost profesionálního fotbalového hráče jako živnost na základě příslušného živnostenského oprávnění, příjmy z této činnosti představují příjmy ze živnosti podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů.

Informace k rozhodnutí ze dne 13. července 2017 sp. zn. 6 Afs 278/2016.

■ **Připravil LZ**

Máte vhodně zajištěná rizika vyplývající z činnosti účetního poradce? Ověřte si podmínky svého pojištění

Od 1. 1. 2017 je partnerem Komory certifikovaných účetních (KCÚ) v oblasti pojištění společnost RENOMIA, a. s., která zaručí permanentní servis pro každého člena KCÚ. RENOMIA, a. s. je pojišťovací makléřská společnost, která poskytuje širokou nabídku služeb ve všech druzích pojištění, likvidace škod a risk managementu. Již několik let je objemem zprostředkovaného pojistného největším pojišťovacím makléřem v České republice.

Ve spolupráci se společností RENOMIA, a. s. uzavřela KCÚ rámcovou dohodu o pojištění profesní odpovědnosti za újmy v souvislosti s činností účetních poradců u pojistitele **Allianz pojišťovna, a.s.** Na základě této dohody si mohou jednotliví členové Komory uzavřít pojištění profesní odpovědnosti za exkluzivních rozsahových i cenových podmínek.

Pojištění lze sjednat nejen pro činnost účetního poradce, ale rovněž pro daňové poradenství, popř. auditorskou činnost. Je možné zvolit limit pojistného plnění od 1 mil. Kč do 50 mil. Kč. Pojištění kryje jak profesní pochybení, tak odpovědnost v souvislosti s provozem kanceláře. Pro všechny členy KCÚ je poskytována automaticky obchodní sleva ve výši 20%, pro členy s I. stupněm certifikace ještě dodatečná sleva 5% a pro členy s II. stupněm certifikace dodatečná sleva 10%.

KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY

1) OSVČ, certifikovaný účetní s hrubými ročními příjmy do 2 000 000 Kč

Pojištěná činnost: činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence podle platných právních předpisů.

Retroaktivita: v plném rozsahu podle předchozího pojištění.

Územní rozsah: Česká a Slovenská republika

Parametry pojistného krytí	Limit plnění	Spoluúčast
Profesní odpovědnost	1 000 000 Kč na jednu škodu, 2 000 000 Kč na rok	5 000 Kč
Provozní (obecná) odpovědnost	1 000 000 Kč na jednu škodu, 2 000 000 Kč na rok	1 000 Kč
Regresy zdravotních pojištěn a orgánů nemocenského pojištění	1 000 000 Kč	1 000 Kč
Škody na věcech vnesených a odložených	100 000 Kč	1 000 Kč
Náklady na znovupořízení dokladů, listin a datových nosičů	100 000 Kč	1 000 Kč
Roční pojistné		5 606 Kč

**2) Právnická osoba, účetní expert
s hrubými ročními příjmy do 4 000 000 Kč**

Pojištěná činnost: činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence podle platných právních předpisů + daňové poradenství.

Retroaktivita: v plném rozsahu podle předchozího pojištění.

Územní rozsah: Evropa

Parametry pojištěního krytí	Limit plnění	Spoluúčast
Profesní odpovědnost	5 000 000 Kč na jednu škodu, 10 000 000 Kč na rok	5 000 Kč
Provozní (obecná) odpovědnost	5 000 000 Kč na jednu škodu, 10 000 000 Kč na rok	1 000 Kč

Regresy zdravotních pojišťoven a orgánů nemocenského pojištění	1 000 000 Kč	1 000 Kč
Škody na věcech zaměstnanců	1 000 000 Kč	1 000 Kč
Škody na věcech vnesených a odložených	100 000 Kč	1 000 Kč
Náklady na znovupořizení dokladů, listin a datových nosičů	100 000 Kč	1 000 Kč
Roční pojistné		13 754 Kč

■ **Mgr. Ivana Němečková**

V případě Vašeho zájmu o audit Vašeho stávajícího pojištění nebo o předložení konkrétní nabídky kontaktuje specialistku **Mgr. Ivanu Němečkovou**, mobil: 734 794 876, e-mail: ivana.nemeckova@renomia.cz.

Jsme na Twitteru!

Sledujte každý den

horké zprávy z Komory

Monitor

BANKOMAT MÁ PADESÁT LET. Před půlstoletím začal sloužit první bankomat, vybrat si z něj bylo možno jen jedinou bankovku. Za „otce“ přístroje je považován Skot John Shepherd-Barron a důvodem vynálezu byla jeho naštvanost na banky, které zavíraly příliš brzo a on si nemohl vyzvednout peníze. První bankomat se objevil v Londýně v červnu 1967.

Vybírání peněz bylo samozřejmě poněkud složitější než dnes. Službu mohli využívat jen vybraní klienti, kteří v bance obdrželi speciální děrné štítky. Po zadání kódu a vložení štítku jim přístroj vydal jedinou bankovku v hodnotě deseti liber. Informace o postupu se klientům objevovaly na otočném válci. Pokud si chtěli vyzvednout více peněz, museli použít více děrných štítků.

Historie bankomatu je ovšem mnohem starší. Již v roce 1930 si nechal v USA patentovat „automat na vydávání bankovek“ arménský vynálezce Luther George Simjian. V roce 1939 byl stroj instalován v new yorské bance, ovšem přístupové karty si registrovalo podle vynálezce „jen několik prostitutek a gamblerů, kteří nechtěli jednat tváří tvář s úředníky na pobočce“. Po půl roce byl stroj odstraněn.

Do Česka dorazila „novinka“ se značným zpožděním a první bankomat instalovala Česká spořitelna v lednu 1989. Sloužil ovšem jen zaměstnancům. První on-line bankomat spustila Komerční banka o tři roky později. V současnosti se jejich počet blíží pěti tisícovkám. V loňském roce bylo provedeno více než 184 mil. výběrů v hodnotě 723,6 mld. korun.

BANKY CHYSTAJÍ VLASTNÍ E-MĚNU. Obchodování pomocí digitální měny má bankám ušetřit peníze a zrychlit jednotlivé transakce. Šestice bank světového významu chce zásadně zefektivnit své obchodování. Vstoupily proto do již existujícího projektu usilujícího o vytvoření nové digitální měny. Původně se na spolupráci domluvily finanční domy Deutsche Bank, Santander,

UBS a BNY Mellon Fintech. Inovace má přinést zprůhlednění finančních operací pomocí sdíleného řetězce transakcí: blockchainu, na jehož základě už funguje jiná kryptoměna — bitcoin. Ambiciózní projekt, který původně vytvořila švýcarská UBS, má začít fungovat během příštího roku.

Nově se zapojí i Barclays, Credit Suisse, Canadian Imperial Bank of Commerce, HSBC, MUFG a State Street. Pokus tak vstupuje do nové fáze vývoje: zúčastněné finanční domy totiž podtrhnou význam diskuze s centrálními bankami, navíc jejich spolupráci dojde ke zvýšení ochrany dat a zabezpečení pro případ kybernetického útoku, píše Financial Times. Účastníci projektu by se vyhnuli také časové prodlevě při klasickém peněžním převodu. Digitální mince by měly být přímo proměnitelné za hotovost v různých měnách skrze centrální banky.

„Z pohledu ČNB jde o inovaci, která by mohla zvýšit efektivitu finančního trhu. Projekt je označován za digitální měnu a je založen na blockchainu, nejde ale o korporátní kryptoměnu ve smyslu obdoby bitcoinu vydávanou obchodními bankami,“ sdělila za Českou národní banku mluvčí Denisa Všetíčková. Projekt by podle ní mohl představovat alternativu k platebním systémům a vypořádacím systémům, a to i těm provozovaným centrálními bankami.

„Ze strany bank může jít o preventivní snahu o to, aby jim náhodou neujel vlak. Investice do takových projektů je velmi riziková a volí ji pouze obří instituce, pro které nepředstavuje významnou část jejich zisku,“ řekl ekonom České spořitelny Michal Skořepa. *„V dlouhém období bude mít úspěch jen jeden nebo několik takových produktů, které k sobě přitáhnou veškeré uživatele,“* dodává a za příklad zmiňuje třeba pozici sociální sítě Facebook. Motivaci bank posiluje i zjištění analytické společnosti Oliver Wyman z loňského roku, podle kterého činily celkové náklady na fungování dosavadního modelu finančních transakcí až

osmdesát miliard dolarů ročně. Jiný projekt usilující o využití blockchainu, konsorcium R3, ovšem příliš neuspěl. Z projektu postupně vycouvaly banky Goldman Sachs, Santander a naposledy JP Morgan.

ČESKÉ FIRMY SE Z RÁJŮ VRACÍ DO ČESKA.

Daňové ráje začínají být pro české firmy drahé a tuzemští byznysmeni stále častěji volí před složitým a nákladným řízením svých daní přes exotické destinace návrat domů. Domácí firmy tak po letech přepisují adresy svých sídel zpátky do Česka, důvodem jsou podle odborníků nové nástroje finanční správy v boji s daňovými hříšnickými, počínaje kontrolním hlášením. České finanční úřady se prý navíc s hlášením teprve učí pracovat, a tlak na firmy daní v rájích má ještě dále zesílit.

„Díky kontrolnímu hlášení je pro úředníky čitelný každý jednotlivý obchodní vztah. To znamená, že mohou vidět, jak některé obchodní transakce směřují do daňových rájů. Podle všech dostupných informací ale zatím daňová správa nevyužívá plný potenciál tohoto mocného nástroje. Kdy se jej však naučí užívat v plné síle, je spíš otázka času,“ uvádí Richard Švejda z poradenské společnosti BDO.

Obdobně i skrytá vlastnickou strukturu před úřady je podle něho o poznání složitější než dříve. *„Všechny státy světa jsou pod tvrdým mezinárodním tlakem přinuceny sdílet informace o vlastnících, odtajňovat finanční transakce a spolupracovat na automatické výměně dat,“* dodává Švejda.

Podle statistik poradenské firmy Bisnode jen během prvního čtvrtletí letošního roku klesl počet domácích společností s vlastníkem se sídlem v daňovém ráji o 40 na celkových 13 145. Vrcholu popularity se daňové ráje dočkaly v roce 2015, kdy jich využilo 13 419 firem. Majitelé z regionů považovaných za daňový ráj aktuálně kontrolují 2,85 procent českých firem, a do jejich základního kapitálu investovali přes 378 miliard korun.

Do Česka se firmy využívající agresivní daňové plánování založené na nedostatečné výměně informací mezi národními správci daně podle

expertů postupně vrací. Obvykle jde o středně velké společnosti, které nemají v zahraničí reálný byznys, sídlí ve sdílených kancelářských budovách a nebudou schopny správci daně prokázat, že na zahraniční adrese se skutečně odehrávají klíčová byznysová rozhodnutí.

„Přesunout ale jednou odkloněné prostředky není snadné. Nejjistější cestou jsou investice. Ať už nákupem firem či nemovitostí lze nejsnáze dostat nelikvidní prostředky zpět do oběhu,“ připomíná Švejda.

EVROPSKÁ KOMISE NAVRHLA NOVÁ, PŘÍSNÁ PRAVIDLA PRO TRANSPARENTNOST ODBORNÍKŮ V DAŇOVÉ OBLASTI (např. daňových poradců, účetních, bank nebo právníků), kteří svým klientům navrhnou a doporučují strategie daňového plánování.

Nedávná odhalení v médiích, např. kauza Panama Papers, poukázala na to, jak někteří daňoví odborníci aktivně pomáhají podnikům a soukromým osobám uniknout placení daní, obvykle pomocí složitých přeshraničních konstrukcí. Proti tomuto agresivnímu daňovému plánování má návrh zakročit. Zaměřuje se přitom na aktivitu odborníků na daňové plánování a daňových poradců, o které se toho dosud příliš nevědělo. Přeshraniční strategie daňového plánování, které budou mít určité typické znaky a které by tedy mohly vést k ochuzení veřejných rozpočtů, teď budou muset být před použitím automaticky hlášeny daňové správě. Mezi tyto typické znaky patří podle Komise uplatňování ztrát ke snížení daňové povinnosti, využívání zvláštních příznivých daňových režimů nebo obcházení povinností přes země, které nespĺňují mezinárodní standardy řádné správy daní.

Povinnost hlásit přeshraniční strategii nesoucí alespoň jeden z těchto znaků budou mít:

- daňoví odborníci, kteří podnikům nebo soukromým osobám navrhli, aby přeshraniční strategii realizovaly a využily,
- soukromé osoby nebo podniky, které poradenství obdržely, a to v případě, že daňový odborník, který strategii nabízí, nemá sídlo v EU anebo je vázán profesním tajemstvím nebo mlčenlivostí,

- soukromé osoby nebo podniky, které strategii realizují, pokud je vypracována interními daňovými konzultanty nebo právníky.

Členské státy si budou obdrženy informace o praktikách daňového plánování automaticky přes centralizovanou databázi vyměňovat, díky čemuž budou včas varovány před novými riziky v oblasti vyhýbání se daním a budou moci proti škodlivým praktikám zasáhnout. To, že je nutné určitou transakci nahlásit, nemusí ještě znamenat, že je škodlivá. Je to pouze signál pro daňovou správu, aby se na ni podrobněji podívala. Členské státy však budou muset stanovit účinné a odrazující sankce pro podniky, které pravidla transparentnosti neplní. To by mělo důrazně odradit ty, kdo zneužívání daňového systému podporují nebo ho umožňují.

Nová pravidla mají široký záběr – vztahují se na všechny daňové odborníky, veškeré potenciálně škodlivé praktiky a všechny státy EU. Podrobnosti o každé daňové praktice, která bude vykazovat alespoň jeden typický znak, budou muset být do pěti dnů od jejího doporučení klientovi nahlášeny daňovému úřadu.

Tímto návrhem, který vnáší světlo do činnosti daňových odborníků a využívaných daňových praktik, bude rámec EU na podporu daňové transparentnosti dále posílen. Zajistí také, že budou doporučená ustanovení o povinném zveřejňování, která jsou součástí projektu OECD proti erozi základu daně a přesouvání zisku (BEPS) a která podpořila skupina G20, zavedena v EU jednotně. Loni v říjnu vyjádřily členské státy příslušnému návrhu Komise podporu.

Návrh, který má formu novely směrnice o správné spolupráci v oblasti daní, bude předložen ke konzultaci Evropskému parlamentu a poté jej bude moci přijmout Rada. Počítá se s tím, že nová pravidla oznamování vstoupí v platnost 1. ledna 2019. Členské státy EU si pak budou muset získané informace vyměňovat každé tři měsíce.

EXEKUCE DŮCHODŮ. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) letos na konci června evido-

vala bezmála 88 tisíc důchodců, kterým z důvodu nařízené exekuce či insolvence provedla srážky z jejich důchodu. Jejich počet se opět zvýšil, meziročně o cca 4%. Nárůst srážek z důvodu nařízené exekuce nebo insolvence z dávek nemocenského pojištění je ještě strmější. Za prvních šest měsíců jich ČSSZ provedla 97 tisíc, což je o 12,5 % více než za loňské pololetí.

Částka, kterou ČSSZ na srážkách z důchodů a nemocenských dávek za leden až červen vyplatila věřitelům dlužníků (oprávněným osobám), činila přes 1,2 mld. Kč. Jenom z důchodů to bylo 1,1 mld. Kč, což odpovídá 9% nárůstu. Průměrná výše srážky k 30. 6. činila 2 000 Kč a průměrný věk důchodce s exekucí na důchod byl 61 let.

V prosinci loňského roku ČSSZ evidovala 85 tisíc případů s nařízenou exekucí (vč. insolvencí) na vyplácené důchody. Za celý loňský rok ČSSZ provedla více než 172 tisíc srážek z dávek nemocenského pojištění (nemocenské a peněžitá pomoc v těhotenství a mateřství), což je o 30 % více než za celý rok 2015. Částka, kterou ČSSZ na srážkách z důchodů a z dávek nemocenského pojištění za loňský rok vyplatila oprávněným věřitelům, činila přes 2,2 mld. Kč. Jenom z důchodů šlo o sumu téměř 2 mld. Kč.

Četnost exekucí se u jednotlivých skupin důchodců liší. Statistická data za rok 2016 ukazují, že mnohem více než starobní důchodci (senioři) jsou exekucemi zatíženi lidé, kterým ČSSZ vyplácí invalidní důchod, je jich přes 7 % z celkového počtu důchodců s nařízenou exekucí srážkou z důchodu. V Ústeckém kraji je jich dokonce přes 10%, což znamená, že exekuci tu má každý desátý invalidní důchodce.

Z analýzy dat o exekucích podle jednotlivých krajů při zohlednění velikosti kraje, co do počtu důchodců, vyplývá, že nejvíce důchodců má exekuci v krajích Ústeckém (5%), Karlovarském a Libereckém (oba cca 4%).

Exekucní srážky ČSSZ provádí ze všech druhů důchodů, tedy ze starobních, invalidních i pozůstalostních (vdovský/vdovecký, sirotčí). Srážky z důchodu může ČSSZ ukončit až po splacení

celého dluhu vč. tzv. příslušenství (tj. úroků a nákladů řízení), popř. na základě rozhodnutí orgánu, který o exekuci rozhodl.

Ze zkušeností ČSSZ při zpracovávání exekucí agendy plyne, že se zvyšuje počet lidí, kteří do důchodu s exekucí či s několika exekucemi již vstupují. Před odchodem do důchodu jim srážky z platu prováděl zaměstnavatel a ČSSZ tuto povinnost převzala z titulu plátce důchodu (jiného příjmu).

ČSSZ dlouhodobě eviduje případy důchodců, u nich byla nařízena exekuce, ale srážky kvůli nízké výši důchodu nemohou být prováděny. To, že ČSSZ pouze eviduje exekuční titul a srážky neprovádí, ale neznamená, že dluh zanikl. Pokud ho důchodce neuhradí jiným způsobem, je ČSSZ povinna srážku zařídit, jakmile se dlužníkovi důchod zvýší nebo se u něj např. změní počet vyživovaných osob. V praxi tedy může nastat situace, že každá změna parametrů, které mají vliv na výši exekučních srážek, znamená pro ČSSZ provést přepočítání exekučních srážek z důchodu. Vzhledem např. ke zvýšení důchodů (typicky valorizace) a snížení nezabavitelné částky bude možné z některých dosud nepostižitelných (nezabavitelných) důchodů srážky zahájit. U případech, kde je již srážka prováděna, dojde ve většině případů k jejímu přepočtu. O provedených změnách ve výši srážek jsou příjemci důchodu vždy informováni.

Srážky z důvodu nařízené exekuce nebo insolvence se provádí i z dávek nemocenského pojištění, tedy z nemocenského a peněžité pomoci v mateřství. Tyto srážky se vždy provádějí z dávky za celý kalendářní měsíc, proto lidem, kteří jsou v dlouhodobé pracovní neschopnosti a mají na svůj příjem nařízenou exekuci nebo insolvenční, lze doporučit, aby si tzv. lístek na peníze (tj. potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti) nechávali od ošetřujícího lékaře vystavit vždy k poslednímu dni v měsíci. Výplatu dávky tedy nelze zpracovat a zařadit v průběhu měsíce. Uvedené neplatí na začátku nebo na konci sociální události, kdy se dávka zpravidla vyplácí za část kalendářního měsíce. Nadále platí, že zaměstnanec veškeré podklady pro výplatu nemocenských

dávek vč. podkladů potřebných pro provádění srážek, předává svému zaměstnavateli, který je bezodkladně postoupí OSSZ příslušné k výplatě dávek.

NANNY STATE INDEX. Z regulace životního stylu se stává nový fenomén, podle nějž se dá srovnávat míra svobody v různých zemích. Ta se dlouhodobě srovnává podle různých žebříčků. Světová banka už roky zpracovává velmi dobrou studii „Doing Business“, v níž měří, jak moc stát omezuje a ztěžuje všemožnými regulacemi všude na světě podnikání. Nikoliv překvapivě z něj vychází, že nejvíce prosperující země jsou ty, kde je té byrokracie a zásahů nejméně.

Nadace The Heritage Foundation s deníkem Wall Street Journal už od roku 1995 pravidelně každý rok zveřejňuje „Index ekonomické svobody“. Také ten srovnává, jak moc stát lidem zasahuje do života při podnikání a práci. Opět nikoliv náhodou z něj vychází, že čím je těch zásahů méně, tím více země prosperuje. Už v roce 1948 vytvořil floridský podnikatel Dallas Hostetler populární „Index daňové svobody“, v němž rok podle výše daně dělí na dvě poloviny: kdy člověk pracuje na daně pro stát – a kdy už si vydělává do vlastní kapsy. Nic z těch žebříčků svobody ale s měnícím se stylem západní společnosti nedokázalo vystihnout nový trend byrokratické regulace životního stylu. Společnost, která je velmi svobodná, pokud jde o možnost podnikání a vůbec ekonomickou svobodu, může být totiž paradoxně velmi nesvobodná a byrokratická, pokud jde o svobodu životního stylu.

Proto londýnský InSTITUTE for Economic Affairs, který v roce 1955 na podporu myšlenek volného trhu založili sir Anthony Fischer a lord Ralph Harris, rozjel nový index regulace životního stylu – Nanny State Index. Sleduje svobodu životního stylu ve třech částech: v regulaci jídla, alkoholu a kouření.

Ochrana před sebou samými je reakcí na civilizační neduhy a vědecký pokrok, který odhaluje stále více jejich důsledků a souvislostí. Na zprávy o tom, jak obezita, kouření, alkohol a fyzické a psychické potíže jimi způsobené ničí západní

civilizaci. Odborníci před nimi alarmují. Politici ten tlak cítí a cítí i povinnost s tím něco dělat. Převzít odpovědnost a věc vyřešit. A instinktivně jsou to připraveni řešit nařízením, zákazem nebo příkazem.

Evropu podle regulace životního stylu dělí Nanny State Index do čtyř kategorií. Na rozdíl od jiných žebříčků svobody je tento Index v jedné věci pozoruhodný. Míra svobody životního stylu není přímo svázána ani s ekonomickou svobodou, ani s prosperitou.

Jistě zajímavé, že ve všech kategoriích se zatím setkávají státy bohaté i chudé. V nejtvrďší kategorii (nejméně svobodné) např. V. Británie, Švédsko, Finsko, Maďarsko či Lotyšsko. V méně svobodné skupině jsou třeba Polsko, Řecko a Belgie, ve svobodnější Itálie, Dánsko či Bulharsko. Do nejsvobodnější skupiny patří např. Rumunsko, Rakousko, Německo, Slovensko a Česko. Vůbec nejsvobodnější zemí, pokud jde o zásahy do životního stylu je Česká republika před Německem. Výsledky jsou dost proti přirozené intuici. Britové mají být příznivci co nejmenší regulace a Němci tvrdě regulovanou zemí. Nanny State Index ukazuje, že u životního stylu, je to přesně naopak.

OBJEM VŠECH DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ, tedy i na sociálním pojistném, loni meziročně klesl o 52,5 miliardy na 127,5 miliardy korun. Např. na dani z přidané hodnoty klesly nedoplatky mezi roky 2014 a 2016 zhruba na polovinu. Ministerstvo financí v závěrečném účtu uvádí, že za nárůstem odepsaných nedoplatků je zvýšený zájem o to, aby vstupní údaje pro příjmy státního rozpočtu více odpovídaly skutečnosti. Odpisem však nedoplatky nezanikají a jsou dále vymahatelné.

Finanční úřady totiž i poté prověřují majetkové poměry daňových dlužníků, a pokud nějaký jejich majetek zjistí, nedoplatek opět aktivují a vymáhají ho.

Mezi základní příčiny nedobytnosti pohledávek podle ministerstva stále patří předluženost a nemajetnost dlužníků, nemožnost dohledání jejich majetku nebo předluženost jejich dědictví. Dlužníci také účelově převádějí svůj majetek na

jiné osoby nebo na sebe podávají insolvenční návrhy. Řada dlužníků je nekontaktních nebo nemá reálné sídlo.

Finanční úřady loni vymáhaly celkem 44 miliard korun ve zhruba 2,9 milionu případů. Úspěšné byly ve čtvrtině případů a vymohly 13,3 miliardy korun. Ke konci roku evidovaly úřady 31 daňových subjektů, které dlužily víc než 100 milionů korun, což dohromady představovalo téměř 12 miliard korun. Na dani z přidané hodnoty dlužilo víc než 100 milionů korun 23 plátců a jejich dluh dohromady představoval 5,1 miliardy korun.

NÍZKÁ NEZAMĚSTNANOST ZAČÍNÁ ŠKODIT EKONOMICE. Nezaměstnanost v Česku v červnu klesla na čtyři procenta z květnových 4,1 procenta. Uchazečů o práci bylo 297 439, což je nejnižší počet od června 1998, oznámil to Úřad práce ČR. Nezaměstnanost vytrvale klesá od února, meziročně se snížila o 1,2 procentního bodu. Naopak počet volných pracovních míst se meziměsíčně i meziročně zvýšil.

„Podílem volných míst k počtu nezaměstnaných, téměř 62 procent, se zřejmě Česko řadí na druhé místo na světě, a to hned za Japonsko,“ řekl analytik UniCredit Bank Pavel Sobišek. Současná úroveň nezaměstnanosti se podle něj čím dál víc stává ekonomickou nevýhodou než výhodou. Volná pracovní síla není a v dohledné době nebude. Podniky se zdráhají propouštět, i když pro zaměstnance momentálně nemají dostatek práce, což zpomaluje pohyb na trhu práce, dodal.

Průmyslníci se z důvodu nedostatku vhodné pracovní síly potýkají s rostoucím objemem nedodělků, připomněl analytik společnosti Cyrrus Lukáš Kovanda. Zejména v oblastech průmyslových zón klesla míra nezaměstnanosti na dosavadní minima.

Vývoj nezaměstnanosti podle úřadu aktuálně odpovídá jak dlouhodobé situaci, tak ročnímu období, kdy nezaměstnanost pravidelně klesá. *„Trh práce ovlivňuje především růst české ekonomiky, průmyslové výroby a sezonní práce, které jsou v piném proudu, zejména ve stavebnictví, lesnictví a v zemědělství,“* uvedl úřad práce. Podle informací úřadu byli v evidenci nejčastěji lidé

s nízkou kvalifikací, se základním, nedokončeným a středním odborným vzděláním, s výučním listem či středním vzděláním s maturitou. Průměrný věk nezaměstnaných činil v červnu 42,8 roku.

OKRESNÍ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ (OSSZ) provedly letos za prvních šest měsíců bezmála 79 tisíc kontrol dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců, zkontrolovaly tak každého dvanáctého pacienta „na neschopence“. Uděleno bylo více než 1 800 postihů, což znamená zkrácení nebo odejmutí nemocenského.

Hlavním smyslem kontrol není někoho trestat, ale zajistit, aby čerpání nemocenského nebylo zneužíváno a byla dodržována pravidla, která stanovuje zákon. Cílem nemocenského, které se vyplácí od 15. dne trvání pracovní neschopnosti, je finančně podpořit občany v období, kdy kvůli nemoci (tj. lékařem uznané pracovní neschopnosti) nemohou vykonávat práci a ztratí dočasně výdělek.

Lidé, jimž lékař vystavil neschopenku, mají povinnost dodržovat tzv. léčebný režim a umožnit kontrolu jeho dodržování. Jsou mj. povinni sdělit ošetřujícímu lékaři platnou adresu místa pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti, označit byt a zvonek jmenovkou, prokázat se při kontrole průkazem totožnosti a dodržovat vycházky určené ošetřujícím lékařem v rámci léčebného režimu. Ty mohou být povoleny zpravidla nejvýše v celkovém rozsahu 6 hodin denně, a to v době od 7 hodin do 19 hodin.

Kontroly dodržování tzv. léčebného režimu provádějí pověřeni zaměstnanci OSSZ na základě plánu kontrol rovněž z podnětu ošetřujícího lékaře nebo zaměstnavatele. Kontroloři OSSZ mají povinnost prokázat se „průkazem kontrolora“ a do tzv. neschopenky zaznamenat údaje o kontrole. V případě, že nemocného nezastihnou na uvedené adrese, vyzvou ho písemným oznámením, aby kontaktoval OSSZ. Pokud se prokáže porušení režimu, zahájí OSSZ správní řízení, jehož výsledkem může být rozhodnutí o postihu. Kontrola může být provedena opakovaně, případně i v pozdních hodinách, včetně víkendu či svátku.

Během prvních 14 dnů má také zaměstnavatel právo kontrolovat své zaměstnance „na neschopence“. V případě, kdy zjistí nedodržování léčebného režimu, řeší se postih podle zákoníku práce. Od 1. do 14. dne pracovní neschopnosti vyplácí zaměstnavatel náhradu mzdy. Nejvíce kontrol provedly OSSZ v Moravskoslezském (13, 3 %) a Jihomoravském kraji. (11, 1 %). Nejvíce pokut udělily v kraji Plzeňském (12, 5 %) a v Praze (12, 3 %).

ZÁKLADNÍ PŘÍJEM. Kanadská provincie Ontario vyzkouší takzvaný nepodmíněný příjem pro čtyři tisíce lidí. Sociální experiment vyjde na miliony dolarů. Přes všechna omezení jde o výrazně rozsáhlejší projekt než finský, který odstartoval na začátku roku (viz Bulletin č. 1/2017).

Stovkám lidí v kanadské provincii Ontario míří každý měsíc na účty od tamní vlády více než tisíc kanadských dolarů „zdarma“. Do podzimu se projekt nepodmíněného příjmu rozjede naplno a peníze budou dostávat celkem čtyři tisíce vybraných Kanadanů.

Experiment by měl trvat tři roky a jeho rozpočet dosáhne 150 milionů kanadských dolarů, čímž svou velikostí více než pětikrát přesáhne podobný finský projekt. Kanadský pokus je dosud největším v zemích OECD zaměřeným na otestování takzvaného základního příjmu - tedy pravidelné dávky, na niž má nárok každý bez ohledu na věk, výši příjmů nebo ochotu pracovat. Základní příjem má ve své ryzí podobě nahradit veškeré sociální příjmy a pomoci tak mimo jiné snížit byrokracii.

Projekt poběží ve čtyřech částech kanadské provincie Ontario. V oblasti Thunder Bay již lidé peníze dostávají, v dalších probíhají poslední registrace účastníků. Do podzimu bude kompletní. První výsledky experimentu očekává vláda v roce 2020. Cílem je např. zjistit, zdali a jak se změní pracovní návyky vybraných lidí.

Celý projekt se od toho, jak je běžně základní příjem vnímán, v některých věcech odlišuje. Pokud spolu žije pár, dostane dohromady nižší částku než dva jednotlivci. Zároveň výše základního příjmu závisí na tom, kolik si daný člověk

vydělá peněz. Za každý dolar z platu se mu sníží základní příjem o 50 centů.

Výzkumníci také záměrně vybrali pouze nízkopříjmové osoby, kterým je od 18 do 64 let. Navíc při základním příjmu nepřijdou alespoň v tomto pilotním programu o všechny sociální dávky - např. dávky na děti zůstanou.

Měsíčně na samostatně žijícího člověka činí základní příjem 1 420 dolarů (necelestých 25 tisíc korun), což v Kanadě odpovídá přibližně 34 procentům průměrné mzdy a hranici chudoby. Odpovídající částka pro Českou republiku by byla při stejném procentu přibližně 9 400 korun.

Zmíněných 1 420 dolarů měsíčně ale získá pouze člověk, který nemá žádné jiné příjmy. Pokud si k tomu vydělá dalších 1 420 dolarů, základní příjem se mu sníží o polovinu. V případě lidí s trvalými zdravotními problémy jsou ale jisté výjimky, např. mají nárok na 500 dolarů měsíčně navíc.

Přes všechna omezení jde ale o výrazně rozsáhlejší projekt než ten finský, který započal na začátku letošního roku. V evropské zemi vláda dvěma tisícům lidí vyplácí 560 eur měsíčně (asi 14,5 tisíce korun), což odpovídá přibližně 17 procentům průměrné hrubé finské mzdy.

V České republice se o podobném experimentu zatím neuvažuje, přesto má zavedení základního příjmu ve svém programu Česká pirátská strana. Do minulých voleb šla s cílem nastartovat diskusi Strana zelených. U větších stran se univerzální dávkou zabývají pouze jednotlivci.

Experiment se základním příjmem zatím v Kanadě spouští jen provincie Ontario, nicméně zájem projevil už i Quebec a Ostrov prince Edwarda.

Se základním příjmem už má zkušenost i kanadská provincie Manitoba. V roce 1974 zde odstartoval experiment na tisíci obyvatel města Dauphin. Ti pobírali nepodmíněnou dávku odpovídající dnešnímu projektu v Ontariu. Platilo zde i pravidlo, že každý vydělaný dolar znamenal o 50 centů nižší dávku.

Provedené studie hlásí veskrze pozitivní výsledky. Ekonomové se nejčastěji bojí toho, že základní příjem způsobí, že lidé budou méně pracovat. Kanaďanům se ale po zavedení dávky změnila pracovní návyky jen mírně. Méně pracovaly především matky s malými dětmi a studenti. Zároveň kleslo množství hospitalizací v nemocnicích, úrazů a problémů s duševním zdravím.

Vysvětlení tkví zřejmě v tom, že základní příjem znamenal pro lidi jistotu, že neskončí bez peněz, když přijdou o práci. Snížil se tak stres, kterému byli vystaveni. Dobrá příjmová situace se může projevit například ve snížení případů alkoholismu, z čehož zase pramení nižší počet nehod nebo domácího násilí.

Tehdejší projekt byl s podporou provinční i federální vlády odsouhlasen na čtyři roky, jenže v průběhu výzkumu začaly docházet peníze. Sběr dat probíhal, ale politický tlak na škrtnání výdajů byl v následujících letech tak velký, že jej projekt nepřežil. V roce 1977 byl zrušen a nedošlo ani k výsledné analýze sesbíraných dat. Celý projekt, který stál miliony dolarů, tak přišel vniveč.

Někteří obyvatelé Ontaria se bojí, že by stejný osud mohl postihnout i současný pokus. V roce 2018 proběhnou volby do provinční vlády a je zde riziko, že by se vítěz voleb mohl rozhodnout projekt zarazit. Současná vláda liberálů totiž podle průzkumů zřejmě poprvé po 14 letech přijde o většinu.

■ Připravil LZ

Ze zákulisí

Osobnostní rozvoj

Letos v září se uskutečnil již 14. ročník tradičního, velmi oblíbeného chorvatského internátního školení zaměřeného na rozvoj osobnosti. Tento rok na „ostrově levandule“, malebném Hvaru s mnoha památkami. Pod vedením psychologa a kouče PhDr. Miloslava Hrubého jsme se věnovali efektivní práci a učili se, jak čelit časovému tlaku. Téma etikety a image s námi probrala Mgr. et Mgr. Alice Pospíšilová, trenérka paměti a mozko-vého joggingu. Opět nechybělo ani individuální koučování, ranní cvičení na pláži, večerní meditace pro zklidnění mysli a několik výletů.

Klubový večer

V červnu jsme se sešli na posledním předprázdnínovém klubovém večeru (v pořadí již 22.) v Pivovaru Marina v pražských Holešovicích. Hostem večera byl Jaromír Průša, kariérní kouč a specialista na výkonnostní koučování, profesionální networking a HR marketing. V první části večera jsme si povídali o osobním branding (osobní značce), sebeprezentaci a budování profesionálních vztahů. Poté jsme se zúčastnili pивní degustace a komentované prohlídky minipivovaru.

Snídaně s Komorou

Nová tradice se stává i z komorových snídaní. Na první poprázdninové, zářijové snídani ve stylové kavárně Art&Coffee jsme o vztahu auditorů a účetních diskutovali s Ing. Janem Kellnerem, Ph.D.

Na všechny klubové večery i snídani jste srdečně zváni! Jejich program je průběžně uveřejňován na našich internetových stránkách, ve zpravodajích a na facebookovém profilu Komory.

Pozvánka na odbornou konferenci

Dne 8. listopadu 2017 pořádá Komora odbornou konferenci na téma „**OD PAPÍRU K ELEKTRONIZACI A DIGITALIZACI ÚČETNICTVÍ**“. Se svými příspěvky vystoupí Milan Vodička (KDP ČR), Eva Vašíková (eBaze, s.r.o.), Richard Jahoda ml. (Grinex Czech Republic), David Bauer (MF ČR), Stanislav Klika (BDO Audit s.r.o.), Michal Pilecký (RENOMIA, a. s.) a Tomáš Kadlec (IBM Česká republika, spol. s r.o.). Pozvánku naleznete na internetových stránkách Komory, kde se můžete na konferenci přihlásit. Změna programu vyhrazena.

Konference

Od papíru k elektronizaci a digitalizaci účetnictví

8. listopadu 2017, 9.00 hodin
Vila Lanna
V Sadech 1, Praha 6 – Bubeneč

Program	
8.30–9.00	<i>Registrace účastníků</i>
9.00–9.45	Účetnictví bez papíru, právně a technicky Milan Vodička, KDP ČR
9.45–10.30	Vedení účetnictví v cloudu – výhody, rizika Eva Vašíková, eBaze, s.r.o.
10.30–11.00	<i>Přestávka</i>
11.00–11.45	Je třeba se bát moderních technologií v účetní profesi? Richard Jahoda ml., Grinex Czech Republic
11.45–12.30	Legislativní úprava (záměry a výhledy) David Bauer, Ministerstvo financí ČR
12.30–13.30	<i>Oběd</i>
13.30–14.15	Jak chránit osobní data v elektronickém a digitalizovaném účetnictví? Stanislav Klika, BDO Audit s.r.o.
14.15–15.00	Kybernetické hrozby a možnosti jejich pojištění Michal Pilecký, RENOMIA, a. s.
15.00–15.45	Spočívá budoucnost účetnictví v umělé inteligenci? Tomáš Kadlec, IBM Česká republika, spol. s r. o.

Pozvánka na XXI. sněm KCÚ

Výbor Komory certifikovaných účetních, v souladu s čl. 9 odst. 1 stanov, svolává XXI. řádný sněm Komory. Níže otiskujeme navrhovaný program sněmu. Všechny materiály budou k dispozici na internetových stránkách v sekci **Informace Komory – Orgány Komory – Sněm**. Zde se můžete hlásit, navrhnout kandidáty do výboru a předkládat své připomínky k programu a návrhy k projednání.

Výbor Komory certifikovaných účetních předkládá

NÁVRH PROGRAMU XXI. SNĚMU

22. listopadu 2017, Praha

-
1. Zahájení
 2. Volba orgánů sněmu – mandátové, návrhové a volební komise
 3. Projednání programu sněmu
 4. Zpráva mandátové komise
 5. Zpráva o činnosti výboru od XX. sněmu KCÚ
 6. Zpráva o hospodaření KCÚ v roce 2016 a informace o hospodaření KCÚ za I.–III. čtvrtletí 2017
 7. Zprávy o činnosti komisí (DoK, DK, etická)
 8. Návrhy novelizací norem KCÚ
 9. Návrh rozpočtu KCÚ na rok 2018
 10. Doplňovací volby do výboru KCÚ
 11. Obecná diskuse
 12. Projednání návrhu usnesení
 13. Závěr
-

V Praze dne 22. září 2017

Ing. Libor Vašek, Ph.D., předseda KCÚ
Ing. Ladislav Zemánek, tajemník KCÚ

Stručně z informací ke zkouškám 9.–15. prosince 2017

PRAVIDLA ZKOUŠKY

Pravidla pro provádění zkoušek v systému certifikace jsou obecně stanovena v Informační brožuře v oddílu věnovaném principům a zásadám zkoušky a uveřejněna na internetových stránkách ICÚ v rubrice CERTIFIKACE/Pravidla a principy certifikace/Zkoušky. Pro dosažení objektivitu a věrohodnosti zkoušek je dodržování těchto pravidel striktně vyžadováno. S výjimkou psacích potřeb, pravítka a kalkulačky (bez možnosti zapisovat do ní text) jsou další vlastní pomůcky nepřipustné. Místo kalkulačky není dovoleno používat mobilní telefon. Do místnosti, kde probíhají zkoušky, mohou adepti vstupovat pouze s výše uvedenými pomůckami, další osobní zavazadla (např. tašky, kufříky apod.), vč. mobilních telefonů, odloží adepti na vyhrazeném místě. V případě, že zkušební komisař předepíše další pomůcky k vykonání zkoušky, budou přílohou zadání, které adepti obdrží při zahájení zkoušky (vzorce, statistické tabulky – KMIT, daňové zákony – Daně, typový účtový rozvrh – Účetnictví principy a techniky).

ZÁKLADNÍ TECHNICKÁ PRAVIDLA:

1. Adept zpracuje zkoušku naprosto samostatně a může využít jen dovolené pomůcky. Zkoušku vypracuje adept v jazyce českém.
2. Identifikace adepta je z důvodu zajištění maximální objektivitu a vyloučení předpojatého přístupu hodnotitele provedena číselným kódem, který bude adeptovi přidělen při prezenci (čísla jsou přidělena náhodně) a shoduje se s číslem pracovního místa (stolu). Toto číslo (identifikační kód zkoušky) adept při zahájení zkoušky zapisuje na své zkuškové zadání a očísluje jím všechny listy zadání.
3. V případě zkoušky IFRS/IFRS specialista budou mít účastníci zkoušky před jejím zahájením 15 minut na pročtení zkuškového zadání. Během tohoto časového limitu nebude adeptům dovoleno zpracovávat zkušební zadání,

bude jim pouze umožněno, aby si udělali případné vlastní poznámky k zadání (technické pravidlo schválené Komitétem pro certifikaci a vzdělávání SÚ dne 14. 5. 2010).

4. Prvních 60 minut po zahájení zkoušky nesmí adept opustit místnost, v níž zkouška probíhá. Teprve po tomto časovém limitu může odejít na dobu nezbytně nutnou (na toaletu), přičemž při odchodu odevzdá desky se zadáním organizačnímu asistentovi, který zapíše čas jeho odchodu a následně čas jeho příchodu. Doba nepřítomnosti nesmí přesáhnout deset minut.
5. Adept, který skončí svoji práci před stanoveným limitem, ji může odevzdat i předčasně, avšak pouze do doby než bude organizátorem vyhlášeno „závěrečných 30 minut“. Po tomto časovém limitu musí adept zůstat na svém místě až do skončení zkoušky. Důvodem tohoto opatření je snaha vytvořit pro adepty klidnější a nestresující prostředí v závěru zkoušky.
6. Adept zapisuje svá řešení a odpovědi do zkušebního zadání zásadně popisovací tužkou nebo perem, nikoli pouze obyčejnou tužkou (na řešení uvedené obyčejnou tužkou nebude brán při hodnocení zkoušky zřetel).
7. V případě, že bude zjištěno u adepta nepoctivé chování, bude ze zkoušky vyloučen.
8. Při odevzdání vypracovaného zkuškového zadání obdrží adept od organizátora potvrzení o odevzdání zkoušky, které může zároveň sloužit jako potvrzení jeho účasti na zkoušce.

ZKOUŠKOVÉ ZADÁNÍ

Zadání zkoušky připravují zkušební komisaři, kteří jsou pro jednotlivé disciplíny jmenováni Komitétem pro certifikaci a vzdělávání Svazu účetních. Zkuškové zadání jsou v rámci přípravy recenzována a testována, aby bylo docíleno přiměřené náročnosti, srozumitelnosti a jednoznačnosti zadání. Hlavní důraz je položen

na ověření schopností adeptů aplikovat znalosti v příslušné disciplíně na příkladech/případových studiích, na správné chápání pojmů, základních vztahů, osvojení důležitých technik, metod apod. Zkoušková zadání vycházejí ze sylabů předepsaných pro Systém certifikace a vzdělávání účetních v ČR, přičemž pro termín prosinec 2017 budou připravena podle legislativní úpravy platné k 1. 1. 2017, s výjimkou zkoušky **Daně**, která bude koncipována podle legislativní úpravy platné k **1. 7. 2017**. Zkoušku IFRS/IFRS specialista vymezuje osnova zveřejněná na internetových stránkách ICÚ v rubrice Certifikace zkoušky nebo VZDĚLÁVÁNÍ/Kvalifikace IFRS specialista/Základní informace.

Znalosti jsou ověřovány průřezově, to znamená, že zkouškové zadání se ve větší nebo menší míře může dotknout všech témat a oblastí, které jsou vymezeny předmětovými sylaby. Adepti by tedy neměli spoléhat na to, že u zkoušky „něco“ nebude. Zadání zkoušek je pro všechny adepty stejné. Všechna zkoušková zadání jsou koncipována tak, že úplným a správným vyřešením (zodpovězením) všech příkladů/případových studií a otázek je možné dosáhnout maximálně 100 bodů. Pro informaci adepta a volbu efektivního postupu při vykonání zkoušky je u každé části zkoušky, resp. u každého příkladu/případové studie/otázky, uvedeno maximální bodové hodnocení, kterého lze dosáhnout. Pro úspěšné vykonání zkoušky musí adept dosáhnout předepsaného minimálního bodového ohodnocení 50 bodů z celkového počtu 100 bodů.

Vypracování zkoušky je adept povinen provést do formulářů určených pro odpovědi, resp. řešení příkladu nebo případové studie, které tvoří součást „souboru“ zkouškového zadání. Pokud bude adept potřebovat další formuláře, vyžádá si je od organizačního pracovníka.

VYMEZENÍ PŘEDMĚTU ZKOUŠEK

A DOPORUČENÉ STUDIJNÍ PRAMENY

Sylaby a doporučené studijní texty jsou zveřejněny na www.icu-praha.cz v rubrice Certifikace zkoušky.

TERMÍNY A MÍSTO KONÁNÍ ZKOUŠEK – PROSINEC 2017

Místo konání: ICÚ, a.s., Hyberská 1009/24,
Praha 1

Termíny konání: Prezence: 30 minut před zahájením zkoušky

1. stupeň – Certifikovaný účetní

09. 12.	So	9.00–12.00	Profesní chování a komunikace
11. 12.	Po	13.00–16.00	Manažerská ekonomika
11. 12.	Po	9.00–12.00	Manažerské finance*)
12. 12.	Út	9.00–12.00	Právo
13. 12.	St	9.00–12.00	Daně
14. 12.	Čt	13.00–16.00	Účetnictví – principy a techniky
14. 12.	Čt	9.00–12.00	Finanční účetnictví a výkaznictví**)
15. 12.	Pá	9.00–12.00	KMIT
2. stupeň – Účetní expert			
11. 12.	Po	13.00–16.00	Finanční řízení
12. 12.	Út	9.00–12.00	Podnikový management
13. 12.	St	9.00–12.00	Manažerské účetnictví
14. 12.	Čt	13.00–16.00	Auditing a vnitřní kontrola
15. 12.	Pá	9.00–12.15	IFRS/IFRS specialista

*) Zkoušku Manažerské finance lze skládat až po složení nebo uznání zkoušky Manažerská ekonomika.

**) Zkoušku Finanční účetnictví a výkaznictví lze skládat až po složení nebo uznání zkoušky Účetnictví – principy a techniky.

TERMÍN UZÁVĚRKY PŘIHLÁŠEK

NA PROSINCOVÉ ZKOUŠKY: 10. 11. 2017.

Podrobné informace na www.icu-praha.cz.

■ **Radka Buchalová**

POZVÁNKY NA NĚKTERÉ VZDĚLÁVACÍ AKCE V PŘÍŠTÍCH TÝDNECH

9. ŘÍJNA 2017, BRNO (9.00–16.00 hod.)

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZBOŽÍM Z POHLEDU UPLATŇOVÁNÍ DPH A CELNÍCH PŘEDPISŮ

lektor: Marek Reinoha (poradce v oblasti cel a unijního obchodu)
zahrnuto do KPV v rozsahu 6 hodin

10. ŘÍJNA 2017, PRAHA (9.00–15.00 hod.)

SANKCE ZE ZÁKONA O ÚČETNICTVÍ. NOVÝ ZÁKON O PŘESTUPCÍCH

lektorka: Mgr. Ing. Magdalena Králová (účetní expertka a daňová poradkyně,
viceprezidentka Svazu účetních a předsedkyně dozorčí komise KCÚ)
zahrnuto do KPV v rozsahu 5 hodin

11. ŘÍJNA 2017, PRAHA (9.00–14.00 hod.)

GOOGLE G SUITE PRO POKROČILÉ

lektor: Ing. Radek Pohnán (Google Cloud Partner)
zahrnuto do KPV v rozsahu 4,5 hodiny

19. ŘÍJNA 2017, PRAHA (9.00–14.00 hod.)

SPECIFIKA ÚČETNICTVÍ A DANÍ VE STAVEBNICTVÍ

lektorka: Ing. Lenka Kruntorádová, MBA (auditorka, daňová poradkyně,
soudní znalkyně v oboru účetnictví)
zahrnuto do KPV v rozsahu 4,5 hodiny

20. ŘÍJNA 2017, PRAHA (9.00–15.30 hod.)

PPC REKLAMY ANEB JAK ZVIDITELNIT SVÉ PODNIKÁNÍ

lektor: Petr Slavík (specialista na výkonnostní on-line marketing)
zahrnuto do KPV v rozsahu 6 hodin

26. ŘÍJNA 2017, PRAHA (9.00–12.00 hod.)

JAK SE NESTAT OBĚTÍ BOJE S KARUSELOVÝMI PODVODY

lektori: Ing. Jan Bonaventura (daňový poradce),
Mgr. Simona Hornochová (daňová poradkyně a certifikovaná účetní)
zahrnuto do KPV v rozsahu 3 hodin

PŘIPRAVUJEME

2.–4. LISTOPADU 2017, MODRAVA

ÚČETNÍ A DAŇOVÉ AKTUALITY PRO NEZISKOVÉ ORGANIZACE A MOZKOVÝ JOGGING JAKO BONUS

lektorky: Ing. Simona Pacáková (auditorka, daňová poradkyně, soudní znalkyně
se specializací na neziskový sektor), Mgr. Alice Pospíšilová (konzultantka a koučka
v oblasti trénování paměti a mozkového joggingu)
zahrnuto do KPV v rozsahu 16 hodin

6.–7. LISTOPADU 2017, BRNO

KONSOLIDACE – DVOUDENNÍ KURZ

lektor: Ing. Libor Vašek, Ph.D. (účetní expert, specialista na problematiku IFRS a konsolidací,
odborný asistent na katedře finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze)
zahrnuto do KPV v rozsahu 12 hodin

Kompletní seznam akcí s podrobnými informacemi naleznete na www.komora-ucetnich.cz

Partner
Komory
certifikovaných
účetních

RENOMIA

Poskytujeme špičkové poradenské služby v oblasti pojištění a risk managementu.

Ceníme si své nezávislosti, která nám umožňuje stát vždy na straně klienta

Spolupracujeme se stabilními pojišťovacími společnostmi v ČR i zahraničí a pečlivě posuzujeme desítky pojišťovacích produktů. S Vámi pak vybíráme tu nejvhodnější kombinaci a zároveň využíváme své velikosti k vyjednání těch nejvýhodnějších podmínek. Rychle, pro Vás a s radostí.

- Detailně známe český i mezinárodní pojišťovací trh
- Přinášíme poradenský přístup založený na znalostech oborů a našich specializacích
- Zajistíme rychlou likvidaci škod
- Poskytujeme všechny druhy pojištění podle potřeby

Mgr. Ivana Němečková
mobil: +420 734 794 876
ivana.nemeckova@renomia.cz

Od 1.1.2017 RENOMIA, a. s., zajišťuje správu rámcových pojistných smluv Komory certifikovaných účetních pro **pojištění profesní odpovědnosti za újmy** i pro pojištění dalších podnikatelských rizik, na jejichž základě máte možnost zajistit si pojistnou ochranu za výhodnějších podmínek než prostřednictvím individuálních pojistných smluv.

Rádi Vám poskytneme bližší informace.

SLOUŽÍME VÁM S RADOSTÍ

www.renomia.cz

Vydává

Komora certifikovaných účetních, z.s.
Hyberská 1009/24
110 00 Praha 1
IČ: 04662075

www.komora-ucetnich.cz
info@komora-ucetnich.cz

Redakční rada

Ing. Petr Píša (předseda)
Ing. Jan Kellner, Ph.D.
MgA. Denisa Kokošková
Ing. Jan Molín, Ph.D.
Ing. Libor Vašek, Ph.D.
Ing. Jana Wenclová
Ing. Ladislav Zemánek

Registrace MK ČR pod č. E21590 z 12. 3. 2014
ISSN: 2336-3576
Vychází čtvrtletně

Články obsahují názory autorů, které
se nemusí shodovat se stanovisky KCÚ.

Reprodukce obsahu je možná pouze
s písemným souhlasem vydavatele.

Vydání: září 2017

 **KOMORA
CERTIFIKOVANÝCH
ÚČETNÍCH**

